II. évfolyam. Arad, 1887. Februárhó 25. Péntek. 55-dik szám.

Szerkesztőség:
Templom-utcza 14. szám, földszint, jobbra.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Templom-utcza 14. szám, földszint, jobbra.

Hirdetések díjszabás szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap utáni szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . . 12 frt.
Fél évre . . . . . 6 frt.
Negyed évre . . . . 3 frt.
Egy hóra . . . . 1 frt.

Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 14 frt — kr.
Fél évre . . . . 7 frt — kr.
Negyed évre. . . 3 frt 50 kr.
Egy hóra . . . 1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

A német választások, mint a béke biztositékai.

Arad, február 24.

Amint joggal el is lehetett várni, ugy történt; az eszélyesség győzelmet aratott az ellenzékieskedés felett, a kisebbség meghajolt a nemzet akarata előtt, a német kormány megerősödve került ki a választásokból; akaratát már most érvényesitheti a septennatus kérdésében, az állam haderejét pedig fokozhatja annyira, hogy egyelőre nem lesz oka franczia meglepetésektől tarthatni.

A rendelkezésünkre álló táviratok elénk tárják az eddigi választások eredményét, mely 185 szavazathoz juttatta eddig a kormányt 111 antiseptennatista szavazatával szemben, oly többséget adván már is neki, melylyel sürgősnek mutatkozó törvényjavaslatait még az esetben is keresztülhajthatja, ha amint nem hisszük, a pótválasztások nagy részben az ellenzék javára ütnének ki, de erre gondolni sem lehet, mert hiszen a pótválasztásoknál majdnem egyenlő erők állván egymással szemben, föl nem tehető, hogy minden helyen éppen a kormánypárt szenvedné a vereséget, söt inkább igen nagy valószinüséggel az remélhető, hogy e párt felbuzditva eddigi sikereitől, ellenfele pedig lehangolva veszteségeitől, a pótválasztás csak nagyobb mértékben fogja a kormánypárt győzelmét elősegitni, a minek bizony első sorban maga Németország örülhet, mert még elgondolni is sok azt a nyugtalanságot, mibe a kormány veresége az ország lakosságát a franczia megtorlástól való félelemben bele keverte volna; de okunk van örülni nekünk is, nemcsak azon szövetséges viszonynál fogva, melyben Németországgal állunk, de leginkább azért, mert az uj választások megnyugtató eredménye egyik legörvendetesebb biztositékát nyujtja az európai béke megóvásának.

A német és franczia nemzetek békéje ugy is csak addig remélhető, mig oka van egyiknek a másik fölényétől tartani, mert a mely perczben megleend a franczia nemzet győződve, hogy Elsass-Lothringia birtokáért koczkáztatás nélkül nyujthatja ki kezét, ugyanakkor ki is fog törni a rémületes harcz közöttük; de tán abban sem tévedünk, hogy Németország is minden béke-igérgetése daczára is, inkább neki vágott volna már ujolag is Franciaországnak, hogysem örökös izgalom és nyugtalanság közt kelljen vele szemben állni, ha biztos lehetett volna a felől, hogy ujolag le fogja tiporhatni. Már most képzeljük el, hogy a német kormány vereséget szenved a választások alkalmával; s ennek természetes eredménye az lett volna, hogy a kormány javaslata elvettetvén, az állam biztonságára szükséges intézkedések halasztást szenvedtek volna. már most ha Franciaország egyrészt tudja, hogy Németország hadi ereje gyengébb az övénél, másrészt abban is bizonyos, hogy a német kormány az állam népeinek támogatására sem számithat, — nem látszik-e nagyon valószinünek, hogy az orosz biztatást készpénzül véve, csakugyan lelép a béke teréről, s hadi erejének egész súlyával veti magát ellenfelére, amiért ez két szép tartományától fosztotta meg?

Ezt az eshetőséget nagyon belátták a német állam választói is, s nem akarva a sulyos körülmények által okozható következményekért a felelősséget magukra vállalni, megadták kormányuknak a lehetőséget arra, hogy minden ellenséges földről intézhető támadásnak ellene állhassanak, s ezzel csakugyan a békének tettek szolgálatokat.

Ha Németország elég imponálólag tud saját magáért helyt állni Franciaországgal szemben, szövetségünkben lesz annyi súlya, hogy a muszka is meghuzza magát a keleten. Szóval mi a német választások eredményében a béke biztositékát szeretjük látni.

Országgyülés. Az igazságügyi általános vitát folytatta szerdán is a képviselőház és azt be is végezte. Az ülés elején Margittay visszavonta tegnap tett határozati javaslatát. Utána Gáll József szólt tüzetesen s a többség gyakori helyeslései közt polemizálva az ellenzék szónokaival. Hódossy honti excursioinak képtelenségét nagy sikerrel mutatta ki és tények, törvények felsorolásával utalt mindarra, a mi a birói állás anyagi helyzetének javitására és tekintélyének emelésére e kormány alatt történt, de szónok sohasem tapasztalt a kormány részéről ellenkező irányt, vagy törekvést, mint ezt az ellenzéken állitani szeretik.

Unger Alajos, a szélsőbali képviselő, eltérőleg a „mérsékelt" Hódossytól, bizik az igazságügyminiszter tegnapi nyilatkozataiban Fejtegetései közben kikelt a pénzbüntetések nagysága ellen, melyek az illető családokat vagyonilag ruináljak. — Most Teleszky szólalt fel s egy kitünően sikerült beszédben, mely elvi magaslatokon mozgott, felelt az ellenzék szónokainak. Különösen Hódossyval szemben csattanós számadatokkal mutatta ki, hogy a szóbeliség Németországban épen nem igazolja azt az eredményt, melyet attól Hódossy idehaza vár. A többség élénk teiszéssel és eljenzéssel fogadta Teleszky beszédét.

Fenyvessy szeliemeskedő modorban szólt. Polemisált a miniszterrel s a birói és ügyvédi „osztályok" nagy fontosságáról, majd azok tekintélyének alláásáról beszélt — az orvosságot a birói fizetések és lakbérek felemelésében keresve. Szalay Károly után, ki az y-okat vette védelmébe, a vita befejeztetvén, Fabiny miniszter beszélt röviden, de igen jól csattanó megjegyzésekkel kisérve az ellenzéki padokról jött tanácsokat és gáncsokat.

Erre két interpellatió következett. Szathmáry László pipaszó-modorban interpellált némely dohánytermelési engedély megvonása iránt: Szemnecz pedig felekezeties szellemben a catholicus alapok felügyelő bizottságába két szabadkőmivesnek kinevezése iránt interpellálta Trefort miniszterT.

A szeszadó-törvény reformja. Az osztrák pénzügyminiszter legközelebb a magyar kormányhoz intézett átiratában hajlandonak nyilatkozott a magyar részről tett propositiók értelmében, a szeszadó-törvény reformja ügyében érdemlegestárgyalásokba bocsátkozni. A magyar pénzügyminiszteriumban most már egy erre vonatkozó törvényjavaslattervezeten dolgoznak es a két kormány között a tárgyalások valószinüleg a delegatio ülésszaka alatt Budapesten fognak folytattatni.

A magyar quota-bizottság első üzenete.

— Az "Aradi Közlöny" eredeti tudósitása. —

A magyar quota-bizottság első izenetét, mely f. hó 23-án küldetett át a birodalmi tanács hasonczélu küldöttségének, a tegnap esti postával kaptuk meg Budapestről és e nagyfontosságu államiratot, — mely Falk Miksa bizottsági előadó s Arad város orsz. képviselőjének tollából került ki, — adjuk a következőkben:

A közösügyi költségek fedezéséhez való hozzájárulási arány megállapitása tárgyában kiküldött magyar országos bizottság ez alkalommal történetesen azon helyzetben lévén, hogy érdemleges tárgyalásait előbb kezdhette, mint a birodalmi tanács által kiküldött hasonczélu bizottság: időkimélés tekintetéből és a nélkül, hogy ez a jövőre nézve bármily irányban praejudiciumot képezhetne, elhatározta, hogy a tárgyalások meginditására az ő részéről történjék az első lépés. Ennek következtében a magyar országos bizottságnak ezennel van szerencséje ebbeli tanácskozásainak eredményét a birodalmi tanácsnak t. bizottságával a következőkben közölni. A mi azon általános elveket illeti, melyek a magyar országos bizottság eljárásában irányadók voltak, azok minden lényeges pontban teljesen összevágók azokkal, melyek már az 1877-iki quota-tágyalások alkalmával mindkét deputáció által elfogadtattak és melyeknek helyessége az akkor váltott üzenetekben oly világosan ki van mutatva, hogy a magyar országos bizottság e tekintetben minden további indokolást szükségtelennek tart.

Ezen alapelvek a következők: 1. hogy a közösügyi költségek fedezéséhez való hozzájárulási arány 10 évre, a jelen esetben tehát 1888. jan. 1-jétől 1897. decz. 31-ig állapittassék meg; 2. hogy a számitás alapjául nem a netto-, hanem a bruttó-bevételek vétessenek fel, még pedig mind a két állam azon brutto-bevételei, melyek az illető állami számszékek által szerkesztett állami zárszámadásokban egyenes és közvetett adók czimén elszámoltattak; 3. ezen brutto-bevételekből kihasitandók mindazon adónemek, melyek csupán az egyik vagy másik állam területén létesittettek, tehát a két szerződő félnek nem mindegyikénél fordulnak elő, nevezetesen azon új adónemek is, a melyek csak az egyik államban lettek behozva; 4. levonandók mindkét részről azon összegek, a melyek nem képezik az egyenes adók kiegészitő részét, a közvetett adóknál pedig valódi bevételnek nem tekinthetők, hanem csak teljesitett költségeknek visszatérítését képezik.

Mielőtt azonban a magyar országos bizottság a quotának ez alapon való kiszámitásához fogott, szükségesnek látszott egy oly kérdéssel foglalkozni, mely már az 1877-iki tárgyalások alkalmával a két országos bizottság közt élénk eszmecsere tárgyát képezte, melynek folyamában azonban a magyar országos bizottság elvi álláspontjának jelzésén tul nem ment abból az okból, mert akkor még nem állottak rendelkezésére oly hiteles adatok, a melyek a gyakorlati következtetések levonását megengedték volna. Ez a határvidéki praecipuum kérdése. Az 1872. IV. t.-cz. (Reichs-Gesetz-Blatt XXII. St. vom 14. Juni 1871, Nr. 49.) értelmében a két állam kormánya közt oly egyezmény köttetett, mely szerint a közösügyi kiadások összegéből eleinte 0.4%, az összes katonai határőrvidék polgárositása után pedig 2% a magyar állam terhére levonandó, ugy hogy a közös költségeknek azontul még fenmaradó összege volna az 1867-ben megállapitott arány szerint a monarchia két állama által viselendő.

Itt mindenekelőtt az a kérdés merül fel: vajjon szándékában állott-e a két állam törvényhozásának ez összehangzó törvény által a volt katonai határőrvidék számára még a polgárositás után is, akár közjogi, akár pénzügyi tekintetben bizonyos különállást biztositani?

A mi az ügynek közjogi oldalát illeti, a magyar országos bizottság feleslegesnek tartja a magyar közjog szempontjából kimutatni azt, hogy a katonai határőrvidék éppen ugy a magyar koronához tartozik, mint annak bármely más területe, mert e tekintetben minden kétely teljesen ki van zárva és midőn az előbb emlitett törvényjavaslat a birodalmi tanács képviselőházában (a III. ülésszak 27. ülésében 1871. márcz. 28.) tárgyaltatott, ott sem volt senki, a ki e tekintetben a magyar közjoggal ellenkező felfogásnak helyt adott volna.

Mihelyt azonban mindenünnen el van ismerve, hogy a határőrvidék a magyar korona országaihoz tartozik, akkor azon kérdés is, vajjon mikép osztandó szét a közös költségeknek a magyar korona országaira eső része ezen magyar korona egyes területei közt? megszünik közös kérdésnek lenni, vagy a monarchia két állama közti egyezkedésnek tárgyát képezni, hanem kizárólag a magyar törvényhozás jogkörébe esik. A monarchia másik államának csak annyi állott jogában és érdekében, hogy miután a katonai határőrvidék jövedelmeinek legnagyobb része a hadi pénztárba, tehát közös pénztárba folyt, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok ezen határőrvidéknek a magyar korona országaihoz való visszacsatolása által anyagi kárt ne szenvedjenek.

Figyelemre méltó, hogy Brestl, a ki az 1867-iki kiegyezés létrejötte körül oly kiváló szerepet játszott és utóbb osztrák pénzügyminiszter is volt, egyetlen szóval sem mondta azt az osztrák képviselőház fent emlitett ülésében, hogy a katonai határőrvidék czimén Magyarország külön járulékot fizessen a közösügyi költségekhez azon quota keretén kivül, a mely azt terheli, hanem egyenesen kimondja: „Dass die Quote Ungarns entsprechend erhöht werde". Tehát csak a quotáról és annak megfelelő fölemeléséről volt szó. Ha tehát 1871-ben a határőrvidék polgárositása czimén nem a quota egyenes felemelésének, hanem egy ugynevezett praecipuumnak alakja választatott, ez a fentebbiek szerint semminemű állandó és elvi jelentőséggel nem birhat, hanem csak formakérdés és ezen megállapodás csakis mulandó opportunitási okokból történt, a mely okok nagyon is könnyen kitalálhatók.

Ezen okok egyike az volt, hogy midőn a törvény hozatott, a katonai határőrvidék csak egy részének polgárositásáról volt szó; de sem ennek, sem az ezután még polgárositandó részeknek jövedelmei szabatosan nem voltak kimutathatók, s e tekintetben a magyar országos bizottság bátorkodik a többször emlitett törvényhez az osztrák miniszterium részéről mellékelt indokolásra hivatkozni, mely egyenesen bevallja, hogy a polgárositandó határőrvidéknek jövedelmeit akár csak megközelitő szabatossággal kimutatni merőben lehetetlen, amint az ezen indokolásban felhozott számbeli adatok legnagyobb része csakugyan csupa combinatiókon nyugszik, oly annyira, hogy például a közigazgatási költségek megállapitásánál, mint a melyek még megközelitőleg sem voltak kimutathatók, a határőrvidékkel határos krainai tartomány bevételeit kellett alapul fölvenni: azután pedig azon okból, mivel a határőrvidék valamivel vagyonosabb, mint Kraina, ezen számitás ismét rectificáltatott, természetesen ismét önkényszerüen és az ilyen önkényes combinatiók hosszu lánczolatán át az osztrák kormány végre eljutott azon eredményhez, hogy megközelitőleg 1.480.000 frtban és a polgárositás következtében várható emelkedést tekintetbe véve: 1.600.000 frtban állapitható meg a határőrvidék azon jövedelme, mely évenkint a hadi pénztárba foly és a melyet tehát a magyar korona országai részéről pótolni kell. Minthogy pedig — miként ez az osztrák indokolásban a számitás alapjául egyenesen fel van tüntetve — akkor a közösügyi költségek 80 millióra rugtak, a határőrvidéknek fentemlitett hozzávetőleges övedelme az akkori közösügyi költségeknek körülbelül két százalé-

---

Az „ARADI KÖZLÖNY" tárczája.

(Február 25.)

Az iró-masina.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

— Itt van egy csomó ügydarab, amice Dudás, — ezeket nekem még ma lemásolja, mert holnapra szükségem van reájuk. — Hanem azt jól a lelkére kötöm, hogy senkinek meg ne mutasson belőlük egyet sem; ugy őrizze őket, mint a szemevilágát, nem szeretném idő előtt köztudomásra hozni a dolgot. Magától nem tartok, mert ismerem a természetét! — És most isten önnel! A vonattal el akarok utazni.

Igy szólott Szenczey ügyvéd, vén irnokához, Dudás Dénieshez, — ki már körülbelül 40 év óta gyakorolta magát a másolásban.

Dudás Dénes egyike volt a dijnokok diszpéldányának. Szép gömbölyü betüket tudott a papirra vetni, s olyan egyforma volt az mind, mintha csak ki lettek volna egyenkint mércsikélve. Szólott légyen a lemásolandó ügydarab házasságtörésről, gyilkosságról, csirkelopásról avagy asszonyszóktetésről, — mi ugyan a mai világban nagy ritkaság, mert a férjem-uram szobája mellett is lehet már szerelmeskedni, — mindegy volt az Dudás urnak, az ő betüi változatlanok maradtak, őt ugyan meg nem hatotta felebarátjának semminemü szerencsétlensége. Olyan érzéketlen volt, akárcsak egy tuskó. Épp ezért szerette is nagyon a principálisa, s annyira bizott benne, hogy nem volt az a kényes ügydarab, amit oda nem mert volna neki adni. Hja! igy van az, aki burokban született — gondolkodék magában Dudás ur, midőn a principálisa néhanéha megdicsérte a titoktartásért. Pedig hát voltaképpen nem a burokban való születés volt az oka annak, hogy ő a titkokat oly jól meg tudta őrizni; azt csak ő képzelte ugy. Más talizmánnal rendelkezett ő, s e talizmán az volt, hogy, ha agyonveréssel vagy karóba huzással — mi ugyan egyre megy — fenyegették volna is, el nem tudott volna egy szót mondani abból, amit lemásolt. Ő csak folyton arra vigyázott, hogy az „a" betü nagyobb ne legyen az „e"-nél, hogy egy vessző, vagy pontosvessző ki ne maradjon valahonnan, de arra, hogy miről is szól az az irás, sohasem gondolt. Azt, hogy a „gyilkos" szót hol kell megszakitani a sor végén, kitünően értette, hanem hogy ez a „gyilkos" kit gyilkolt meg, sejtelme sem volt róla. Sort irt sor után, akárcsak csak egy gép, s negyven évi praxisból legfeljebb csak azt tanulta meg, hogy van járásbiróság, törvényszék, tábla és curia. Neki elég volt ennyi! Jól is fizette principálisa, bizony ilyen ember valóságos ajándék egy ügyvédnek s teljesen indokolt volt azon állitása Szenczeynek, hogy „magától nem tartok, mert ismerem a természetét."

Csakis igy érthető meg, hogy miképpen bátorkodott elutazása előtt egy rendkivül fontos iratcsomagot irnokára, a vén Dudásra bizni lemásolás végett. Mert fontosak voltak azok az iratok; legalább Szenczey ügyvéd urnak azok voltak. Nem kevesebbet tartalmaztak, mint egy botrányos viszonyt, mely egy nő és — ő közötte, az ügyvéd ur között ment végbe. Szenczey ur egy kis házasságtörésre adta a fejét, és — most a kedves nő bepörölte az ügyvéd urat. Az az iratcsomó, a melyet Dudás ur gömbölyü betüi lesznek hivatva könnyen olvashatóvá tenni, — a védekezést tartalmazá.

Dudás ur, midőn principálisa magára hagyta, nem nyult mindjárt az iratcsomó után. Először is kiverte, aztán megtölté pipáját, annak rendje és módja szerint, s csak azután vette kezébe a titkos iratokat. — Más ember már csupán érdeklődésből is először nagyjából átfutotta volna az iveket, hogy legalább tájékozva legyen a tárgy felől. Dudás ur ezt nem tevé, hanem szép csendesen kikisimitván a legfelül eső ivet elővette a tiszta papirt, s belefogott a másolásba. A toll serczegett ujjai között, a betük egymásután gömbölyödtek szavakká, s a szavak sorokká. Egyszer csak megállott a toll az öreg irnok kezében, s merően bámult az iratra. Talán csak nem jött rá, hogy épen a principálisa viselt dolgait másolja? — Nem, nem ez volt az ok, amiért hirtelen megszakitá az irást. Valóságos szentségtörés volna 40 évi praxisa ellen ilyen feltevést táplálni. A megállást egy rosszul kiirt szó okozta, s most azon tünődött az öreg, hogy tulajdonképen mit jelent az? Más ember egyszerüen a mondat értelméből kivette volna, — de ő az efféle eljárást bölcsen mellőzte, — s csak a szót nézte merevül.

— Ejnye, ejnye, — zugolódott magában az öreg — mit is jelenthet ez a szó, s elkezdte betüzgetni, s . . . z . . . e . . . r . . . e . . . itt félbeszakitotta, mert az ajtó nagy zajjal felnyilt s a principális felesége lépett be a szobába.

— Jó napot, öreg ur! — üdvözlé a nő, ki mintegy 30 éves, szép növésü és piros-pozsgás arczunak látszott — mit dolgozik? —

— Másolgatok, ténsasszony — felelé az öreg, — most épen ezen az ördöngös szón tünődöm, hogy mit jelent? olyan rosszul van irva, hogy nem birom elolvasni.

— Melyik az, mutassa csak, hátha én kitalálom.

— Itt van ni, — mutatá az öreg készségesen — ez az a szó.

— Ezt nem tudja elolvasni? — szólott mosolyogva az asszony, hisz ez annyit tesz, mint: szeretője — irja csak: sze-re-tő-je. No, tudja, öreg ur, most ugy sincs semmi dolgom, ledictálom az egészet, ugy mint a multkor.

— Igazán jó szivvel veszem a ténsasszony igeretet, — felelt az öreg irnok, — legalább hamarabb kész leszek.

Egy darabig gyönyörüségesen ment a dictálás; a principális felesége szép, tiszta csengő hangon mondta tollba az öregnek az egyes szavakat, hanem ugy 10 percz mulva egyszerre, mintha csak ketté vágták volna, megakadt egy szó közepén, — s merően nézett a kezében tartott iratra.

— Hol van? melyik az a szó? — kérdé az öreg irnok, azt gondolván, hogy Szenczeyné nem tudja elolvasni, — tessék csak mutatni ténsasszony.

Hanem az öreg majd hanyatt esett, — az asztal tartotta meg, — a mint a „ténsasszony" arczára tekintett; olyan sáppadt volt az, mint a sárga viasz; a piros-pozsgás arczon nem lehetett volna egy mákszemnyi életet felfedezni, ugy elváltozott.

— Mi . . . mi baj tetnsasszony? — kérdé az öreg Dudás hebegve.

— Oh! a gazember! — kiáltott Szenczeyné dühösen, mialatt a kezében lévő papirt összegyürte, — milyen alávalóság!

— Tetnsasszony . . . tetnsasszony — kiáltott rémülten az öreg — össze kegyeskedett a papirt gyürni, majd aztán nem tudjuk elolvasni.

— Aztán még maga vén ember, maga is ellenem esküdött, — szólott Szenczeyné, észre sem vévén annak előbbeni megjegyzését — tudomása van az egész dologról, és nem szólana nekem egy szót sem?

— Mi tetszik kérem? — hebegé az öreg ujból.

— Tudta jól az egész dolgot!

— Melyik dolgot, kérem szépen?

— Azt, ami ebben az irásban van: csak ne tetesse magát.

Az öreg Dudás kezdett mindinkább zavarba jönni, s hol a ténsasszonyra, hol az irásra bámult.

— No, hát nem felel? — kérdé Szenczeyné kevés szünet után.

— Nem értem a tetnsasszonyt — felelt jámbor képpel az öreg — talán jó lenne, ha folytatnánk az irást?!

Szenczeyné jól a szeme közé nézett a vén irnoknak, s mikor aztán megelégelte a nézést, az összegyürt papirt mérgesen az asztalra csapta, — s kiment a szobából, a nélkül, hogy az öreget csak egy szóra is méltatta volna.

A vén Dudás eleinte bámészan nézett a hevesen becsapott ajtóra, s aztán az összegyürt irást kezdte reszkető kezekkel szétbontani.

— Ilyet még nem láttam, — mormogá magában — mi baja lehet? — Én nem bántottam meg egy szóval sem. — Valami belső fájdalom gyötörheti (ő szerinte a belső fájdalom, gyomorcsikarás, oldalnyilallás szokott lenni.) Szegény asszony! — S hogy némileg lecsillapitsa magát, egy negyedóráig sétálgatott a szobában le s fel. — Azután neki dőlt ujból az irásnak, ujból serczegett a toll, a betük egymásután gömbölyödtek szavakká s a szavak sorokká.

Másnap reggel, midőn az öreg dijnok felment az irodába, Szenczeyt már ott találta s dühös léptekkel méregetvén a szobát keresztül-kasul: nem is fogadta a köszönését.

— Nem látta a feleségemet? — kiáltott hevesen az öregre, midőn épen asztalához akart ülni.

— Az ügyvéd urét? — kérdé az öreg csodálkozva.

— Igen, az enyémet!

Ma még nem volt szerencsém látni, — válaszolt a vén irnok, ki nem fogyva a csodálkozásból.

— De tegnap?! Tegnap sem látta?!

— Tegnap! — Oh, igen! — Láttam.

Szenczey ujból kezdett fel s alá járni époly dühösen, mint az előbb.

— Ügyvéd ur! — szólott az öreg félénken.

— Mit akar?

— Szoktak kedves nejének néha-néha belső fájdalmai lenni? — kérdé.

— Szenczey megállott s tétovázva nézett irnokára.

— Miféle fájdalmai? magyarázza ki magát.

— Hát kérem, olyan oldalszurás, nyillalás — magyarázta az öreg, — mert tegnap dictálás közben hirtelen olyan fehér lett a kedves neje arcza, mint a fal.

— Miféle dictálás közben? — kérdé hevesen az ügyvéd, egy rémitő sejtelemtől megragadtatva.

— Ezt az irást volt szives dictálni — mutatá az öreg — amit tegnap ide tetszett adni lemásolás végett.

kát tette, a minek következtében — miután a quota a határőrvidékre való tekintet nélkül már tiz évre meg volt állapitva — külön törvény által még két százalékkal lettek külön terhelve a magyar korona országai. De már a kiszámitásnak ezen módja is mutatja, hogy itt tulajdonképen egy fix összegnek megtéritéséről volt szó, tudniillik kerek összegben 1.600,000 frtról és ha erre 2% kellett akkor, midőn a közösügyi költségek 80 milliót tettek, csak nem tartható fenn már ezen okból sem ezen percentuatio oly időben, a midőn e közösügyi költségek a 100 milliót is meghaladják, a 2 % tehát már 2 milliót tesz; pedig maga az osztrák miniszterium a törvényjavaslatnak többször emlitett indokolásában azt mondja: hogy a katonai határőrvidék czimén megállapitandó ujabb teher csak „den Ersatz für die früher an die Kriegskasse abgeführten und beiden Staatsgebieten durch Verminderung des Erfordernisses der Landarmee zu Gute kommenden Ueberschüsse der Militärgrenze darstelle" Az egyik ok, a miért a katonai határőrvidék polgárositása czimén a magyar korona országainak quotája nem lett egyszerűen felemelve ugyanazon az alapon, a melyen e quota 1867-ben megállapittatott, tudniillik a határőrvidék visszacsatoltatása által növekedett jövedelmek alapján — tehát az volt, hogy a katonai határőrvidék jövedelmeire nézve akkorában hiteles adatok még nem léteztek, másfelől pedig nem is annyira ezen területnek teherviselési képességéről, hanem arról volt szó, hogy a mint az osztrák indokolás iként idézett passusa mondja, az addig a hadipénztárba folyt összegekért kárpótlás nyujtassék.

Volt azonban még más ok is, a melynél fogva nem látszott tanácsosnak a magyarországi quotának megváltoztatását, illetőleg egyenes fölemelését a kiegyezési törvényben (1867. XII. t.-sz. 18. és kör. §§.) megjelölt módon eszközölni. Ezt az okot megmondta Lónyay Menyhért, akkori magyar királyi pénzügyminiszter, a magyar képviselőház 1870. május 16-án tartott 174. ülésében, midőn egy képviselőnek felelt, a ki ama kivételes eljárást nem tartotta elfogadhatónak. E felelet a következő volt: „Azt mondja a t. képviselő ur: nem ez az utja a kérdés megoldásának, ha meg akarjuk oldani a határőrvidék kérdését, ott van a két országgyülés, ezek bizottságokat küldenek ki, a két bizottság összeül és javaslatot készit és ez uton jön az egyezmény a ház elé. Elismerem, hogy a quota megállapitása alkalmával a XII. t.-cz. ezt az eljárást állapitotta meg, és ha ezen kérdést olyannak tekinteném, melynél időt veszteni reánk nézve semmi fontossággal nem bir, a törvény értelme szerint most is ezen utat kellett volna követni." A magyar pénzügyminiszter tehát világosan elismerte, hogy a határőrvidék polgárositása következtében a quotát ujból, még pedig ugyanazon módon kellett volna megállapitani, a mint ez 1867-ben történt, egyenesen megmondja, hogy a törvény értelme szerint ezt az utat kellett volna követni és hogy attól eltérés csak azért történt, mert amaz ut követése rendkivül sok időt vett volna igénybe. Ugyanis az uj quotakiszámitásnál nem lehetett volna ugyanazon adatokat alapul venni, a melyek 1867-ben irányadók voltak: össze kellett volna állitani az időközben lefolyt további 3 év adatait is, a mi rendkivül sok időbe és fáradságba került volna, a horvát határőrvidékre nézve pedig, mely akkor tettleg még katonai közigazgatás alatt állott, erre vonatkozó szabatos adatok előteremtése egyátalában nem lett volna lehetséges. Ezen csak bónapok mulva összeállitható és utóvégre mégis nagyon hiányos anyag alapján megindultak volna a quota-bizottságok tárgyalásai, a melyek ismét hosszabb időt vettek volna igénybe, időközben pedig, miután a határőrvidék polgárositásának megkezdése a financiális kérdés megoldásától volt függővé téve, a határőrvidéknek az anyaországhoz való visszacsatolása is függőben maradt volna, pedig annak minél előbbi keresztülvitele, ugy a magyar korona országai összességének, mint pedig különösen az érdekelt területnek egyik legforróbb kivánatát képezte. Hogy e kivánat minél előbb teljesülhessen, el lett fogadva ama rendkivüli, ugyszólván pausális eljárás, melynek a mondottak szerint tehát semmi elvi tekintet nem szolgált alapul, hanem csak opportunitási okok, melyeknek érvénye a dolog természete szerint csak bizonyos időhöz van kötve és változott körülmények közt többé fenn nem tartható.

(Befejező közlemény következik.)

Zárszó „Az erkölcstan tanitásának kérdésé"-hez.

Arad, február 24.

E becses lapok hasábjain az erkölcstan tanitsának kérdése tárgyában kifejtett élénk vita s eszmecsere alapján némilg tájékozva van a nagyerdemü közönség arra nézve, hogy a nemzetek, országok támaszát, a tiszta erkölcsöt az elemi oktatás keretébe beilleszteni a tanitó egyik legszebb és legmagasztosabb feladata.

Mivel azonban a kérdés szőnyegre hozója merev ragaszkodással hangsulyozza a káté czélszerütlen voltát s azt hirdeti fennen, hogy itt működésének egész ideje alatt oly irányban fejté ki a morál tanitásánál ténykedését, melynél fogva a káté szükségessége kizártnak tekinthető: miután továbbá azt erősiti Kerner ur, hogy az ő etikai oktatása alapján a növendék bizonyos maximákhoz, alapelvekhez jut, s hogy ő ilyenek feltalálására és rendezésére vezeté tanitványait: tisztelettel kérem fel azon ifju tanitótársakat, kik Kerner urnak képző oktatását élvezték, legyen szives a sok közül legalább egy ezen lapok utján közzétenni azon maximákat, erkölcsi alapigazságokat, melyeket a képzőintézet látogatásának ideje alatt, az erkölcstan tanitása, illetve elsajátitása alkalmából irányelvekként felállitottak, összegyüjtöttek s vezérfonalul az életbe magukkal vittek.

Csik János.

KÜLFÖLD.

A német képviselőválasztásokról ujabban a következőket jelentik február 23-iki kelettel Berlinből: Délután négy óra 35 perczkor. Eddig 388 választásnak eredménye ismeretes. Megválasztatott pedig 66 conservativpárti, 20 birodalmi párti, 87 nemzeti szabadelvü párti, 63 középpárti, 12 német szabadelvü, 6 socialista, 15 elsassi, 14 lengyel és 2 welf képviselő. A középpártiak közül hárman a septennatust elfogadják és igy a septennatus pártján 176 és az ellenzéken 109 képviselő van eddig. 53 kerületben pótválasztás lesz.

Orosz katonai botrányok, katonai vasutak. Varsóból jelentik: Az orosz katonai intendatura ügyeiben számos rendetlenségnek jöttek nyomára. Több lengyelországi vár távolról sincs annyira ellátva, mint hitték, s a felszerelést nélkül használhatatlannak találták. Ez még a gabnanemükészletekre és más élelmi szerekre is áll, s ez megmagyarázza, hogy a bevásárlások sokkal nagyobb mérvűek, mint a minőknek eleve tervezték. Az Iwangoroddobrowai vasutvonalon a közlekedési eszközöket rendkivüli mértékben megerősitették. E vasut tisztviselőit legközelebb katonák fogják felváltani.

LEGUJABB POSTA.

— **A bolgár-ügy és Zankow.** A „Pol. Cor." Sophiából közli, hogy a porta a Zankowval megszakitott tárgyalásokat a bolgár küldöttekkel és a nagykövetekkel folytatni fogja és Sophiába biztost fog kiküldeni. E tiszttel azonban nem Gadban pasát fogja a porta megbizni.

Stransky, a belgrádi bolgár ügynök, egészségének helyreállitására szabadsággal Becsbe utazik.

NAPTÁR.

Febr. 25. Péntek. Röm. cath. napt. Viktorin. Prot. naptár Viktorin. Görög-orosz napt. (február 13.) Martinián. Nap kél 6 óra 51 perez. Nap nyugszik 5 óra 35 perez.

Márczius 4. Aradi ügyvédek estélye.

Márczius 5. A vasuti tisztviselők estélye az indóházban.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Iskolaszéki ülés.** Arad város községi iskolaszéke tegnap délután Salacz Gyula polgármester elnöklete alatt ülést tartott. Miután elnök az ülést megnyitotta, felhivta az iskolaszék azon tagjait, kik mult alkalommal az ülésen jelen nem voltak, hogy a hivatalos esküt tegyék le, mi megtörténvén, bejelentetett néhai Kabdebo Kristóf 100 frtos hagyománya az iskola-alap javára, melyre nézve az határoztatott, hogy az alap számadás mellett fog kezeltetni s egyelőre kamatai is tőkésittetni fognak. A főkapitányságnak Szekeres Lázár I. osztályu rosz erkölcsü — tolvajlással s más bünökkel vádolt — tanulóra vonatkozó előterjesztése után, mely a gyermeket rosz magaviseletünek mondja, mit különben az illetőnek édes anyja is elismer, az iskolaszék ugy az édes anya kérése, mint az iskolafelügyelő azon jelentése folytán, hogy nevezett fiu ellen ujabban semmi panasz fel nem merült, azt határozta, hogy a fiut ezuttal az iskolából nem zárja ki, nehogy ez által még inkább ki legyen téve a rosz társaságoknak. — Az állami felsőbb leányiskola tantermének kibővitése tárgyában kiküldött albizottság jelentésére Arkay Kálmán azt ajánlja, hogy adassék az iskolafelügyelőnek felhatalmazás arra nézve, hogy a szük tantermet valamelyik elemi osztálylyal eserélje ki. Laczay József azt inditványozza, hogy a felső leányiskola számára a mostani iskolahelyiség udvarán épittessék egy 6 öl hosszu, 5 öl széles terem, melynek olcsóbb előállitása czéljából megkereshetni véli a lóvasut-társaságot a szükséges 10—12000 darab tégla ingyen átengedésére. Boros Vida a bizottság véleményét Laczai épitési inditványával összekapcsoltan elfogadja. — Kuncz Elek a bizottság javaslatát pártolja. Varjassy József az épület gondozását a város kötelességének tartja, s a mennyiben nem volna lehető osztálycsere utján a bajon segitni, Laczai inditványához járul, de azzal a kikötéssel, hogy az épitkezés ugy történjék, hogy az a követelményeknek minden tekintetben megteleljen. Tarjányi Vilmos felcserélendőknek tartja az ó-városházi tantermeket, vagy a mennyiben ez el nem fogadtatik, hozzá járul Laczai inditványához. Kerner Péter előterjeszti, hogy miután a város az állammal kötött szerződés értelmében magát megfelelő termek adására kötelezte, ennek megtartását kötelességnek tartja. Simay István iskola-felügyelő ellenzi, hogy ugyanazon épületben elemi iskolai tantermekkel történjék csere, mert az elemi növendékek is tulszámban vannak, annak azonban nincs ellene, hogy az ó-városházán levő tantermekkel történjék a csere. Salacz Gyula egyrészt a város tulterheltetését, de meg a közmüvelődési tekinteteket is figyelemre méltatva, Tarjányi inditványát ajánlá elfogadásra. Péterffy Antal Laczai inditványát pártolja. Határozat az lett, hogy egy bizottság küldetik ki az ó-városhazi iskola megszemlélésére. Következett Varjassy Árpád királyi tanfelügyelőnek az iskolaszékbe beválasztott községi tanitók ellenében az iskolaszék által elfoglalt álláspontra vonatkozólag áttett irata, mely a határozat megmásitását kéri. Salacz a határozatot fentartatni s az átiratot tudomásul vétetni véleményezi. Kuncz és Heeger felebbezni kivánják az ügyet. Elhatároztatott, hogy felirat intéztetik a miniszterhez, s a végeldöntésig a tanitó tagok az iskolaszékbe behivatni nem fognak. Tanfelügyelő több rendbeli átiratának tudomásul vétele után az ülés véget ért.

— **A jégtörő Mátyás** tegnap este több családnál kedélyes társaságot gyüjtött egybe. Igy Rozsnyai Mátyás derék polgártársunknál is, a kit ismerősei, jóbarátai és tisztelői tegnap este névnapja alkalmából legjobb kivánságaikkal kerestek fel. A vendégek közt ott voltak: Salacz Gyula, Hász Sándor, Darányi János dr., Böhm Lajos, Lukácsy Miklós, Müller Károly, Antolik Károly, Weisz Sándor dr., Stauber József, Simon Jenő, Antalffy Endre, Remetei F. Z. A szeretetreméltó háziasszony kedves két nővérével utólérhetlen szivélyességgel lekötelező módon gyakorolta a vendégszeretet erényét. A gazdagon megteritett asztalt a vendégek a legderültebb kedélyhangulatban ülték körül s a lakoma ötödik fogásánál Salacz Gyula, kir. tanácsos polgármester emelt poharat a házigazda egészségére, találó szavakkal jellemezve polgári, hazafiui, családapai és emberbaráti erényeit. A felzudult lelkes éljenzés és a poharak zajos csengése tettek tanubizonyságot arról, hogy az ünnepelt mily nagymérvben birja az általános rokonszenvet és köztiszteletet. A toastok megeredt árja alatt fokozott jókedv késő éjtél utánig ott marasztá a kedélyes társaságot. A vacsora alatt Márki Sándortol Budapestről kapott a házigazda egy humoros versben irt felköszöntöt, melyet ő maga olvasott fel; igy történhetett meg aztán, hogy az est hőse maga-magát köszöntötte fel, mert a vers utolsó sorát a társaság egyhangu éljenzése rekeszté be. — Mi is szivesen hozzájárulunk a jó kivánsághoz. — Ovatiók tárgya volt tegnap Mátyás is, úgy is mint a leányiskola igazgatója és mint az „Aradi magán dalkör" karnagya, a mely testületileg tisztelgett az ünnepltnél.

— **Márczius 15. Aradon.** Lukácsy Miklós az aradi honvéd-egylet népszerü elnöke egy nyomtatott felhivásban hivja meg Arad város polgárságát pártonkivüli értekezletre, mely szombaton délután 5 órakor az aradi iparkamara helyiségében fog megtartatni a márczius 15-iki ünnepély megülésének megállapitása végett. Reméljük, hogy e nagy nap emlékéhez méltóan az értekezleten polgártársaink nagy számban fognak megjelenni.

— **Arad honvédilletéke.** A honvédelmi miniszter értesitette Arad város hatóságát, hogy ez évben 29 honvédet köteles kiállitni. A mult évben a szükséglet 27 volt

— **Visszautasitott müvészek.** Zondricsek és Wilhelm világhirü hegedümüvészek budapesti hangversenyzésük alkalmával felkeresték az aradi hangversenyt rendező köröket, hogy egy pár előadásra szeretnének Aradra is átrándulni. Az utóbbi hangversenyek iránt tapasztalt közöny miatt kénytelenek voltak azonban az illetők a müvészeket e tervükről lemondásra birni.

— **Sorozás.** Arad város hatósága, mint sorozó járás részéről az idén márczius hó 1-ső napjaiban tartatik meg a sorozás és pedig márczius 1-én az I., 2-án a II., 3-án a III., 4-én pedig a IV. korosztályba tartozó védkötelezetteket veszi vizsgálat alá a sorozóbizottság. Megjegyeztetik, hogy a legujabb védtörvényi utasitás értelmében nemcsak a III. és IV., de az I. és II. korosztályhoz tartozó azon védkötelezettek is a sorozó bizottság elé vezettetnek, kik felszólamlási igényeiket érvényben akarják tartani.

— **Felfüggesztett ügyvéd.** Az aradi ügyvédi kamara, mint a hivatalos lap is közli, közhirré teszi, miszerint Érczi János radnai ügyvéd a Curia 1886. évi deczember hó 31-én, 724. sz. a. kelt itéletével az ügyvédség gyakorlatától két hónapra felfüggesztetett.

— **Névmagyarositás.** Basziszt Salamon aradi lakos vezeték nevét belügyminiszteri engedélylyel „Bartá"-ra változtatta.

— **A kiknek nem akarnak uj butorzatot adni.** Az aradi adóhivatal május 1-én az uj pénzügyi palotába teszi át hivatali helyiségét. Ebből az alkalomból felkereste a pénzügyi igazgatóságot, hogy a régi elhasznált irodai butorzat helyett engedélyt kérjen ujakkal való kicserélésre. Kérésüket a pénzügyigazgatóság visszautasitotta. Azonban reméljük, hogy a pénzügyigazgatóság tekintetbe veszi, hogy egy oly fejlődő városnak mint Arad, egy tisztességes kinézésü adóhivatali helyisége legyen.

— **Erdélyben történt nagy havazások** miatt értesitve lettek a Marosmenti elöljáróságok, hogy kellő vigyázattal legyenek a bekövetkezhető hirtelen olvadások esetére. Erdélyben — mint bennünket értesitenek — a Maros több helyen befagyott.

— **Eltérő nézetek a záróráról.** Mig Aradon a záróra szigoru betartása okoz sok zsörtölődést, addig a vidéken éppen az ellenkezője kelt zugolódást. Ennek az illustrálására adjuk a lapunkhoz Almás-Kamarásról irott következő sorokat: Tudva van, hogy hushagyó kedden csakis éjjeli 12 óráig „szabad" a korcsmákban dorbézolni. A mikor is meghuzván a harangot, mindenki szépen haza takarodik. Igy is volt ez ősidőktől fogva. Annál nagyobb feltünést és botrányt keltett falunkban ezen törvénynyé vált vallási szokás kegyeletének vad megtörése. S méltán: Szerdán reggel 4 óráig harsogtak a trombiták s dözsölt a falu salakja. Hát mire való a rendőr ?! a ki mióta községünket disziti, nem adott magáról életjelt, a hol rendet és csendet kellett volna teremtenie. Mért nem ugrasztotta szét azt a „nazarenus" bandát?!

— **Az aradi zenekedvelők egyesülete** — mint már irtuk, — a Krispin-féle teremben február 27-én délután 5 órakor gazdag müsorozattal hangversenyt rendez, melyet lapunkban már ismertettünk. Az aradi zenekedvelők egyesülete egyike Magyarországon a legrégebben alakult zeneegyesületeknek. Már megalakulásának első évében 1834-ben rendezett hangversenyt és számos müvészt nevelt az országnak. A derék zeneegyesületet — mely folyvást a korral halad, a legmelegebben ajánljuk a közönség meleg pártfogásába. — Jegyek kaphatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében és a hangverseny estéjén a pénztárnál, mely helyeken az egyesületi tagok részére két-két ingyen jegy áll rendelkezésre. Ülőhely 1 frt: belépti jegy 50 kr.

— **Ravasz Imre** aradi derék fényképészünk, kinek sikerült fényképészeti munkái messze vidéken ismeretesek, a főteren Bisztriczky és Bettelheim-féle kereskedése között egy uj képcsoportozatot állitott ki közszemlére, melyek egyenkint Ravasznak a legkiválóbb müizléséről tanuskodnak.

— **Járvány.** Mint lapunkat értesitik, Lazur község iskolásgyermekei között a kanyaró és hólyagos himlő járványszerüleg kiütött. A szükséges óvintézkedések ugy a betegek gyógykezelését, mint a járvány terjedésének meggátlását illetőleg azonnal foganatositva lettek.

— **Aradmegye egészségügyi bizottsága** február hó 23-ik napján d. e. 11 órakor Ormós Péter alispán elnöklete alatt ülést tartott, melynek tárgyát a bizottságnak 3 évre való megalakulása képezte, s ehhez képest a bizottság elnökévé Matavovszky Nándor dr. kir. tanácsos Aradmegye közkórházának igazgatója, egyhangulag megválasztatott.

— **Mátyás-nap Pécskán.** Pécskáról irja levelezőnk, hogy Bojos Mátyás közkedveltség és tiszteletben levő földbirtokos házához folyó hó 23-án Mátyás-estéjének megünneplésére, tisztelői közül, kik között a vidék is képviselve volt — többen gyülekeztek össze. A derék házi gazda, páratlan szivességü neje s éltének még legszebb tavaszán levő kedves leánya, kiváló figyelemmel övezték körül a megjelent vendégeket. Igazi magyaros zamatu kedélyes lakoma folyt le. Örök ifju F. Károly bátyánk kaczagtató szellemi sziporkáit szórta. Hangzottak a szebbnél szebb felköszöntők. A poharak vidoran csengtek. Majd a kedv fokozódásával az igazi szépségü népdalok zendültek meg. Ott lévén Aradról Bója Sándor jószágigazg. fogalmazó, ki közkivánatra Nyizsnyay borongó mélységü „Mohácsi koldus"-át énekelte el. Az erőteljes mély timbrejü bariton hangon énekelt dal, lelkesitő éljenzést idézett elő, mire Bója Sándor — ki a jótékonyság érdekében hallatta ezuttal is szép hangját, azonnal tányérhoz nyult s az „Erdélyi közmüvelődési egyesület" javára 4 frtot gyüjtött össze, a mely összeget Bója Sándor ur szerkesztőségünkbe küldvén, mi azt rendeltetési helyére juttatjuk. Ezután tovább zengett a dal lelkesülten, s ujból megindultak az emelkedett hangulatu pohárköszöntők. A kedélyes lakoma reggel felé ért véget. Általános sajnálkozást keltett, hogy a házigazda édes anyja, a derék magyar asszonyok e tisztes alakja, gyelkélkedése miatt, a lakomán nem vehetett részt.

— **A szinházi zenekar** február 26-án a „Strobl"-féle sörcsarnokban Dittmann karnagy vezetése mellett hangversenyt rendez.

— **Uj iskola Radnán.** A Radnán létesitendő iskola már közel áll a megvalósulás stadiumához. Az iskola költségeire már mintegy 200 frt gyült egybe. Bettelheim-testvérek aradi könyvkereskedő czég a növendékeknek szükséges taneszközöket ingyenesen felajánlották. E jó példát többen is követhetnék. A megyei róm. cath. plébániák is kiváló érdeklődést tanusitanak az uj iskola iránt.

— **Tanitó-piknik.** Az aradi fiatal tanitók között mozgalom indult meg egy piknik rendezése iránt. Mint értesülünk, márczius közepére szándékoznanak a Krispin-féle teremben megtartani. A böjti mulatságok között minden-

---

Szeneczey ur az első pillanatban nem tudta, hogy mit csináljon, csak a fogait csikorgatá.

— Oh te vén szamár! — kiáltá iszonyu hangon s megragadta a vén Dudás vállait — hát ezt dictáltatta maga a feleségemmel? Hát nem tudja, hogy mi van abban az irás-csomóban?

— É . . . én nem tudom — hebegé az öreg, feszelegve az ügyvéd vasmarkai között.

— És még most sem tudja?

— Ne . . . em én kérem alássan, most sem tudom — valaszolt az öreg — arra meg merek esküdni, hiszen az ügyvéd ur is azt mondta, hogy titokban tartsam.

— Hát akkor miért hagyta elolvasni a feleségemnek?

— Nem olvasta az, kérem alássan — felelt a vén Dudás, kissé neki bátorodva, — hanem csak dictálta.

Szeneczey megrázta erősen a vén irnok vállait, aztán hevesen eltaszitá magától s utánozhatlan, megvető hangon kiáltott rá:

— Oh te buta iró-masina!

A vén Dudás szép csendesen behuzta magát a nagy karosszékbe s ugy tett, mintha az előtte fekvő ügydarabot tanulmányozta volna; pedig hát ez csak tettetés volt tőle, mert ő bizon azon törte a fejét, hogy miféle belső fájdalmai lehetnek a szegény principálisnak?

Verus.

A filiszter leánya.

[1. Folyt.] (Regény két kötetben.)

Irta: *Hjalmar Hjorth Boyesen.*

— Az „Aradi Közlöny" számára forditotta: H. G. —

ELSŐ KÖTET.

II.

Visszapillantás a multba.

A Hamptonok a távol nyugatról származtak. Saundersvilleben a legtekintelyesebb emberek voltak, lassankint azonban azon meggyőződésre jutottak, hogy Saundersville korántsem képezi a világegyetem oly fontos pontját, mint ők feltételezték. Mr. Zedekiah, vagy — miként azelőtt hivták — Zeke Hampton bőrüzlettel birt, azonban a monda szerint régebb időben egy czukoráru kereskedésben felelősséggel járó állást foglalt el. Huszonegy éves korában, mikor a tulajdonos megbukott, vette a bőrüzletet és a jövőben való szilárd hittel, mely a nyugat népességét jellemzi, egyidejüleg feleségül vette a város legszebb leányát, a kinek pár hónap óta szabad idejét szentelte. Miss Delia Pitser az időben nyulánk és tagadhatatlanul csinos teremtés volt, de már akkor előre látható volt a terjedelmesség, mely nála később bekövetkezett. Előkelő állást foglalt el a methodista hitközségben és kiválóan ennek érdekeivel foglalkozott, meg három nővérének társadalmi állásával, a kiket jól és előnyösen férjhez adni volt leghőbb vágya. Miss Deliának tényleg sikerült három vagy négy rendezett viszonyok közt élő férfi szivét megnyerni, melyeket azután átadott nővéreinek, azon kezdvén a férjhez adást, a kinek legkevesebb kilátása volt férjet foghatni. Ekként folytatá a frigyek szövését, mig végre önmagára került a sor. Csaknem bámulatos volt, hogy a kis Saundersvilleben minő befolyást gyakorolt és a férfiak az ő parancsára mily készségesen mentek bele a cserébe, engedték magukat eljegyeztetni és megházasitani. Különben elég okos volt mellőzni ama parancsoló fellépést, mely annyira hátrányos a fiatal leányok kilátásaira, mig ellenben a férjes nőnek és anyának oly jól illik. Annál kevésbé igyekezett kiszemelt áldozataira reábeszéléssel hatni; amennyiben egyszerűen el birta velük hitetni, hogy saját akaratuk és belátásuk szerint cselekesznek. Egyátalán nem valószinütlen, hogy Miss Delia Pitser vette el Mr. Zeke Hamptont, miután első pillanatra látta, hogy lesz belőle valami az életben — és tényleg a mint egy fődél árnyékolta be őket, rögtön erélyesen elkezdett működni, hogy férjét azzá tegye, a minek akarata szerint lennie kellett. Százféle módon ingerelte becsvágyát, majd hizelgés, majd tettetett megvetés által, mihelyt a legcsekélyebb hajlamot mutatta a babérain való kinyugvásra, folyton ujabb tevékenységre ösztönözte, még éjjel is alig hagyott neki nyugtot. Némileg szükséges volt boldogságához, hogy bármi okból is magát elégedetlennek érezze és mikor három nővérének sorsát az előbb emlitett módon rendezte, természetesen még egy csomó dolog akadt, melyek tettleges beavatkozását igényelték — oly dolgok, melyeknek elsorolása kötetekre menne.

Mr. Z. K. Hampton szöke, izgékony, de alapjában jószivü férfi volt, a ki hajlandósággal birt egy kissé zsörtölődni, ha a feleségét nem találta otthon. Eltesebb korában alakja hasonlitott egy nyugalmazott hajós kapitányéhoz, a kinek kecskebőrkeztyüi vörös, érdes kezeket fednek és hangja bizonyitja, hogy egykor szokva volt vihar kisérettel beszélni. Hampton asszony sajátságosan megnyugtató, nyomasztó hatást gyakorolt reá és jelenlétében mindig csak susogó hangon beszélt, mintha attól félne, hogy meghallja. Más tekintetben is mindig a legkorlátlanabb tisztelettel viseltetett iránta és bensőleg meg volt győződve, hogy felesége tulajdonképen egy nagy vasuti vállalat vagy tengerentuli gőzhajótársulat vezetésére született, mig a szük családi kör számára kissé alkalmatlan.

Természetesen e meggyőződését élő lénynek nem árulta el, hanem csak agyának legrejtettebb zugában fogamzott meg bizonyos forradalmi pillanatokban, olyan pillanatokban, midőn egy kis nyugalmat és békét nem adott volna California minden kincséért, söt még az Egyesült-Államok elnökségéért sem. Ha Hampton a saját feje után indulhat, örökké timár maradt volna: csakhogy, mint már emlitők, ritkán volt neki megengedve saját akaratát követni, hacsak az véletlenül élete párjának akaratával meg nem egyezett, a kinek soha nem nyugvó becsvágya férjét mindig ujabb, és be kell vallani folyton sikeres vállalatokra ösztönözte. Mikor ily módon mint timár meglehetős vagyont szerzett és leszokott arról, hogy szép nyári estéken papucsban és ingujjban a ház előtt üldögéljen, feleségére rábirta, hogy a hadsereg számára szállitásokat vállaljon, melyeknek sikerei Zeke Hamptont Mr. Hamptonná változtatták át, valamint a saundersvillei bank igazgatójává és elnökévé tették.

Éppen az időben kezdett az üzérkedés szemet vetni a nyugat fadús és még kizsákmányolatlan államaira és Mr. Hampton, a ki ismételve utazott a határtartományokban, elég okos volt, — ezuttal saját ösztönéből — hogy összes, még rendelkezésre álló tőkéit a fauzlelbe fektesse. Az ócska, egyemeletes faház mellett nem sokára egy nagy, faragott-kőből készült épület emelkedett; Mr. Hamptonból Hampton ezredes lett es azóta soha senki sem látta őt — még köznapokon és saját üzleti helyiségében sem — kézelők és fehér inggallér nélkül. Ha reggel fél tizenegy órakor a saundersvillei nemzeti bank irodájába belépett, a jólét a szentek diesfényeként látszott belőle kisugrozni.

Fénylő selyemkalapja, kabátjának szabása, feszes magatartása, mely a bankba fektetett vagyonával lépest tartott, az önbecsülésnek csak külső jelei voltak, melyek visszatükrözték polgártársainak hódolatát. Az érzés, hogy közfigyelem tárgya, igen hizelgő volt ugy ő reá, mint feleségére nézve, habár az utóbbira sokkal csekélyebb mérvben, miután ez minden kivivott sikert csak lépcsőnek tekintett más, még fényesebb siker elérésére. Elérkezettnek látta az időt, hogy a világ szinpadának központján magának helyet szemeljen ki. Nem elégedett meg azzal, hogy a csókák közt szerepet játszék, a pávák közt akart valami lenni — és tényleg ugy saját, mint leányának tollazata igazolta ez igényt. Nem mintha férfi-sziveket akart volna még hóditani — nézete szerint a férfi-szív hasonlit a karácsonyfa tarka üveggömbjeihez, melyek mig a fán fityegnek, igen értékeseknek látszanak, de ha kézbe fogatnak, ürességükről rögtön meggyőződik az ember, — és kedvencz szavajárása volt, hogy minden nő bármelyik férfihoz férjhez mehet, csakhogy helyesen bánjék vele. Azon nővérek, a kik a helyes bánásmód után tudakozódtak, csak megvető hallgatással találkoztak nála.

(Folyt. köv.)

bizonnyal a legsikerültebbek egyike lenne, melynek mindig megvan a maga intelligens közönsége.

— **Tornaeszközök az iskolában.** A megyei közigazgatasi bizottság intézkedésére mintegy 80 község látta el iskoláit tornaeszközökkel.

— **Hogy gyászolják a farsangot Pankotán.** Pankotáról küldték be lapunknak a következő tréfás gyászjelentést: „Tekintetes Hamusi Hamvazó Szerda, ugy maga, valamint neje született Bőjti N. H. és gyermeke N. P. mélyen szomorodott szivvel jelentik, igen tisztelt barátaik és ismerőseiknek, a mindenki által nagyrabecsült, szeretett, feledhetetlen apa és nagy apa, — Carneval urnak, — farsangi herczeg, Bachus lovagja, Cambrinus nagy keresztese, az adósság teremtője s tánczkedvelők igazgatója, a tüdővész alapitója, a fánk feltalálója, a disznótor és lakodalmak fővédnöke, az összes farsangi bálok nagy szószólója s több nemes és nemtelen szenvedély tulajdonosának 7 heti boldog dőzsölés után, a pénzes erszények végelsorvadása következtében az 1887. évi februárhó hó 22-én nagy zaj és lárma közt, zenészek közremüködése mellett éjjel 12 órakor vig kedélyállapotban történt gyászos elhunyták. A gyásztisztelet f. hó 23 tól 28-ig minden reggel 9 órakor fog a helybeli zálogházban megtartatni. Béke hamvaira.

— **Haladó Zsigmondháza.** Araddal szomszédos kis Zsigmondházáról szól az ének-melyet az elmult év sok csapással látogatott meg. Tavaszszal a Maros öntötte el gazdag arany kalászt termő földjeit. Később a jegyző és a község birája ráadásul a község pénzéből uraskodot Hála azonban a gondviselésnek, e kis község keresztül küzdötte e csapásokat és a cultura terén szépen halad előre. Fényes tanubizonyságot ad magáról az alig egy pár száz lakossal biró község az által, hogy az uj községi iskolát 70 növendék látogatja. Az uradalmi igazgatóság különös jóakarattal tünteti ki ezen iskolát. A mi nem szorul dicséretre.

— **Farsangi utóhangok.** Bizonyos lehangoltság vesz erőt az emberen, midőn a böjtben ir báli tudósitást farsangi mulatságokról. Olyan lehangoltság, melyet csak az enyhit, hogy mindenütt meg van az igyekezet farsangot csinálni a böjtből. Két pompás vidéki mulatságrol értesitik levelezőink lapunkat, mely mind a kettő utolsó farsang éjszakáján zajlott le, belenyulva a böjt első hajnalába. Az egyiket a beéli „Önkéntes tüzoltó egylet“ alaptőkéje javára rendezték az ottani nagyvendéglőben. Ez álarczos bál volt, mely teljesen igazolta a hozzáfüzött várakozásokat. Az ügyes rendezőségnek köszönhető. — melynek élén König Ernő főparancsnok ur állott, — hogy a bál közönsége egyesitette magában a beeli társaság kiváló szépségeit. A fényben uszó terem csakhamar megnépesült; elegáns dominók suhantak be, megőrizve mindvégig titokzatosságukat, miáltal kellemes találgatásokra adtak alkalmat. Csupán az volt a kár, hogy a tánczosok kevesen voltak a tánczosnők arányához, de a fesztelen jókedv és a kivirradtig tartó táncz szép jövőt enged jósolni ezen egylet mulatságainak. Vidékről igen szép számmal jelentek meg. Az első négyest 50 pár táncolta. — A másik tánczvigalmat a csermői kereskedő ifjuság rendezte, mely e bállal fényes tanujelét adta mulató és mulattató képességének. A diszes vendégkoszoru a kora reggeli orákig mulatott együtt és tánczolt a beéli első zenekar jó zenéje mellett. A négyeseket 20 pár tánczolta. A jelenvoltak névsorát a következőkben állitotta össze tudósitónk. Asszonyok: Kohn N.-né (Gurba), Szillinger Mártonné, Tattay Ferenczné, Király Gyuláné, Hollub Wenczelné, Weisz Francziska, Nagy Imréné, Deák Istvánné, Pálffy Albertné, Szvoboda Józsefné, Özv. Hubertné, Grünczveig Péterné, Diószegi Elekné, stb. stb. Leányok: Weisz Francziska k. a. (Sikula), Rosinger Mariska k. a. (Sikula), Khon Milesi k. a., Khon Róza k. a. (Gurba), Wenczel Etus k. a., Nagy Julcsa k. a., Hubert Róza k. a. stb.

— **Uj gyermekkert Eleken.** Az eleki derék polgárság és a községi iskolaszék belátta a gyermekkertek szükségességét és elhatározták egy gyermekkert létesitését, melyet rövid tanácskozások után a polgárság és a községi iskolaszék áldozatkészségéből már létesitettek is. A gyermekkertet Lind Jakab volt pécskai igazgatótanító szép képzettségü özvegye vezeti.

— **Elsuppolt „szerkesztő.“** Horváth Vilmost a „Paprika Jancsi“ „szerkesztőjét“ a királyi ügyészség a szerda esti vonattal inditatta utnak Székes-Fehérvárra.

— **Aradmegyei kertészeti vándortanitó.** A tervbe vett megyei kertészeti szakközeg (vándortanitó) fizetéséhez a községek mintegy 400 frt évi hozzájárulást szavaztak meg. A törvényhatóság által megajánlott 100 és a kereskedelmi kamara által megajánlott 50 frttal, e szerint 550 frt évi fizetés már biztositva van. E kérdésben még csak a megyei gazdasági egylet nem nyilatkozott.

— **Tüzeset.** Szirb Gyorgye morodai birónak 40 forint értékü takarmánykazla e hó 16-án esti 8—9 óra közt elégett. A tüz keletkezésének kideritése végett meginditott nyomozás a gyanut Mihucz Szima odavaló lakos ellen irányozta, mert a tüz helyétől ennek lakásig tiszta lábnyomok voltak észlelhetők, mely nyomokba Mihucz bocskora éppen bele illett; de megerősiti e gyanut az a körülmény is, hogy az idei biróválasztásnál Mihucz minden áron magát akarván megválasztatni, miután az nem sikerült, a megválasztott biró ellen már akkor fenyegetőleg nyilatkozott. E terhelő gyanuokok alapján Mihucz, konok tagadása daczára le lett tartóztatva.

— **Hamis pénzt váltott.** Potre Gábor nehány napig Zmbro községben alkalmazott tanitó, majd Jószáson tanitó, különben pedig Potre Flore kis-kerepesti főbiró, fia Jószáson Ren Romulus volt mérei tanitó közvetitésével Lung Paszknénál egy öttorintost váltott fel, mely egy ujjnyival szélesebb és hosszabb volt az igazi öttorintosnál, mit miután Lungné észrevett, viszakövetelte pénzét, sőt Potret feljelentéssel is fenyegette. Potre erre a pénzt nagy gyorsan visszaadva, kereket oldott, s elfutott, nem tudni hova. Azt állitják, hogy az általa felváltásra adott pénz egy zöldesnyomatu sorsjegy negyede volt. A csendőrség nyomozza.

— **Ismét tiltott taneszközök.** A prezesti román tanitónál tiltott taneszközök találtattak. Ruff Lupu tanitó ügye az aradi kir. törvényszéknek további eljárás végett átadatott. Nem ártana a törvény legszigorubb paragraphusát Ruff urral szemben alkalmazni, hogy végre egyszer mar okulhassanak Ruffnak collegái, kik a törvényeket csak szentelt malasztnak ismerik.

— **Zugiskola a pécskai pusztán.** Móra Mátyás tanyáján valami pályatévesztett kanász népiskolát nyitott. A megyei közigazgatási bizottság ezen culturintézet betiltását annyival is inkább elrendelte, mivel zord. idő esetén a 12—13 éves fiuk és leányok együtt szokták tölteni az éjtaz iskola helyiségében.

— **Lólopás.** Maris Panea pojenári lakos istállójából e hó 13-án virradóra egy darab harmadfél éves setét pej csődör lovat 80 forint értékben ellopt ak.

—x. **Egy jegyzői és irnoki** teendőkben jártas egyén ajánlkozik bármily irodai munkára, s kész vidékre is elmenni jegyzői irodába. Tudakozódhatni szerkesztőségünkben.

Hazánk és a főváros.

— **Időjárás.** A központi időjelző állomás a következőket jelenti az időjárásról: Hazánkban: Északnyugotias, részben délies, mérsékelt szelek mellett, a hőmérséklet mindenütt nagyobb lett, a légnyomás többnyire fölebb szállt. — Az idő északon borus, délen változó, enyhe, csak északkeleten fagyos még. Havazások kis mennyiségben számos helyeken voltak. Kilátás a jövő időre: Hazánkban: Változó közben napos, kissé szelesebb időt várhatni, havazásokkal, növekedő hőmérséklet mellett.

— **Szive hasadt meg.** Hogy nemcsak a költők emlegetik joggal azt a megható történetet, hogy „megrepedt a szive örömében,“ annak szomorú bizonysága egy szörnyű eset, a mely most történt Baján. Baján e hó 17-én Keller Dániel polgár házában örvendetes eseményre készültek. Erre a napra volt kitüzve Keller legifjabb leányának. Etelnek az esküvője. Mielőtt szive választottjával a templomba indult volna, fehér ruhában mirtuskoszoruval a fején, atyja elé lépett, kérve, hogy adja rá áldását. Az apa áldólag terjeszté ki boldog leánya felé kezét, s ebben a pillanatban összeroskadt és meghalt. Szive hasadt meg örömében.

— **Rövid hirek.** A király Ő Felsége a nezbudlucskai római cath. és a bronykai görög cath. egyházközségeknek száz-száz frtot ajándékozott iskolai építkezésre. — Pável Mihály nagyváradi görög cath. püspök ujra 50,000 frtot ajándékozott egyházmegyéje segélyalapjának; ekkép már 130,000 forintot adott ez emberbaráti czélra. — Eőry Gusztáv, a népszinház tagja, mint részvéttel értesülünk, sulyosan megbetegedett és hosszabb ideig nem fog müködhetni. — A józsefvárosi pályaudvaron történt gyilkosság áldozata, Sarkadi József, intelligens ember volt, középiskolát végzett, jegyző, majd vasuti raktárnok lett s dr. Kövér Kálmán fővárosi orvos nővérét vette el nőül, kitől azonban elváltan élt, két gyermeke Debreczenben nagyanyjuknál van; tegnap délután temették a Rókus-kórházból

A nagy világ.

— **Battenberg Sándor herczeg** hirtelen rosszullét következtében Olaszországból Darmstadtba visszatért. A volt bolgár fejedelem már Milanoban gyöngélkedett; Nizzában oly heves láz fogta el, hogy rögtön el kelle utaznia. Párisba már oly betegen érkezett meg, hogy ágyba kellett feküdnie. Ennek hirére a hesseni nagyherczeg rögtön Párisba küldte udvari orvosát, ki is Battenberg Sándort egy háló-coupéban tett hat napi utazás után Darmstadtba visszahozta. Az orvos állitása szerint a herczeg állapota aggodalomra ad okot.

— **Családi öröm Cetinjében.** Az orosz czár kiházasitó gondjai megszaporodtak. Milena herczegnő, Nikita montenegrói fejedelem neje — mint Cetinjéből jelentik — szerdán egy leányt szült. A herczegnő, ki most 40-ik életévében van, 1860-ban, tehát 14 éves korában ment nőül Nikitához. E házasságból kilencz gyermek származott, köztük egy fiu és nyolcz leány. A legidősebb, Zorka herczegnő, ki most 23 éves, nehány év előtt Karagyorgyevics Péter herczeghez ment nőül.

— **Földrengés Olaszországban.** Párisból távirják folyó hó 23-ról: Toulonban, Cannesben, Avignonban, Nizzában, Bessegesben és a Provence több helységeiben ma reggel 5 és 8 óra közt földrengésszerü lökéseket észlettek, Nizzában egy ház összeomlott, három egyént maga alá temetvén. Több háztető bedőlt. Mentoneban a földrengés által állitólag több egyén vesztette életét és számosan megsérültek. Legerősebb volt a földrengés Onegliában, hol számos ház összeomlott, 6 ember életét veszté és 28 megsebesült.

— **Rövid hirek.** A trónörökös pár. hir szerint, e hó végén ismét Abbaziába megy két hétre.— Komacsu japáni herczeg, megváltoztatva uti tervét, Budapestet kihagyta programmjából s Bécsből Olaszországba utazik. — Báró Appel altábornagy, boszniai kormányzó Bécsbe érkezett és kihallgatáson volt Ő Felségénél. — Krakkó városa huszezer frtot szavazott meg az ott tartandó galiczíai országos kiállitásra. — Stanley Afrika-utazó megérkezett Zanzibarba, honnan uj expeditióra indul Afrika belsejébe. — A westminsteri herczeg elpártolt Gladstonetól s eladta Gladstone arczképét is, még pedig háromezer guineaért, ugy hogy vagy huszezer frtot nyert a képen, a mi egyébiránt azt is bizonyitja, hogy Gladstonenak vannak még lelkes bámulói is. — A szuezi csatornán márczius tól fogva éjjel is fognak közlekedni a hajók, villamos lámpa segitségével.

SZINHÁZ.

— február 24.

— **„Az ember tragoediája“** került ma este szinre Jászay Marival Eva szerepében. Az oly igen sokszor előadott darabot itt Aradon már minden ember látta néhányszor, és igy nem csodáltuk volna, ha tegnap nem is egészen üres, hanem még félig sem telt ház előtt játszott volna a vendégmüvésznő. És ime! közönségünk müértő eliteje zsufolásig megtöltö a szinházat, és csalhatatlan tanujelét adta müvészi érzékének. Ennél meggyőzőbben mi sem demonstrálhatja azt, hogy Jászay Mari a valódi müvészet minden feltételével korlátlanul rendelkezik s fáradhatatlan gondos tanulmánya által korán, az ifjuság bájainak teljében jutott el azon magas zenithre, a mit mások oly nehezen és csak a késő korban érnek el. Vas szorgalommal, kitartó erélylyel, öntudatosan haladt a kitüzött czél felé s átérezve és felismerve a tehetséget, melylyel a természet oly bőkezüen megáldotta őt, annak tökéletesitésére szentelte idejét. Hosszabb ideig tartózkodott Párisban és Londonban s elsajátitva a francia és angol nyelveket, a miket oly tökélylyel bir, hogy bármelyik világváros szinpadján is felléphetne s hódithatna, önmagának teremtette meg a lehetőséget, hogy közvetlenül érintkezhetett a két világváros nagy müvészeivel. Az emberi érzelmek ezernyi scáláján, a legmagasztosabb szellemiségtől le az állatiasság legfajtalanabb szenvedélyességéig könnyed biztonsággal játszik a természetes hüség megkapó kinyomatával. Hang, arcz, szem és plastica az ő zsarnoki hatalma alatt harmonicusan concentrálódnak oly egységes egészszé, a miből egy szemernyi nem hiányzik abból, a mit személyesit. Maga a szerző, a költő eszményileg nem látta jobban kidomboritva képzeletében azon alakjait, melyeket a lélektani conflictusokból származó phasisok által akart lefesteni, mint a hogyan Jászay Mari állitja azokat elénk a közvetlenség megrázó hatásával. Beleéli magát a hősnő különféle helyzetébe, fogékony szivével és fenkölt szellemével átérzi az inditó okot képező érzelmek minden nemét, hősnőjével sir és nevet, örvend és bánkodik, küzd és szenved, dühöng és átkozódik, s mindebben érzékeny idegei önkéntelenül követik őt az érzelmek tengerén, oly kitartó hüséggel, hogy a felvonás után perczek kellenek azok lecsillapodására. Évája egy test- és lélekből álló caleidoscop, melynek egymástól elütő alakjai egyetlen egy közös jellemvonással birnak: az igazsággal. Mint Éva, rabszolganő, Lucia, Julia, Isaura, Borbála, a forradalom kettős nőalakja, polgárlány, a falanszter számozott nője s az eszkimónő, érzelem, indulat és szenvedélyre nézve egymástól különböző s mindenik oly alak, melynek egyenkénti hü megalkotása, egy-egy müvészi egészet képez. Ha az egész estén át nem tett volna egyebet, mint a két verssorból álló búcsu-szókat szavalja a távozó Pharao után:

Királyom! tört reménynyel
Ha megjösz, szived e szün menhelyet lel.

elég élvezetet nyujtott volna.

Egész plasticus attitudeje kitárt karjaival, kifejezésteli sóvárgó tekintete, a bánatos arcz és zengzetes — a szív mélyéig beható dallamos hangja a müvészi tökéletesség aestheticai megtestesülése. Midőn a forradalmi jelenetben a sansculotte a tribuneön álló aristocratanőt leszúrja, oly egyszerü realismussal kapja meg a vértől párolgó gyilkost. — az idegek természetes végvonaglása, — majd lankadtan bocsájtja le kezeit s egy katona karjaiba hanyatlik le az élettelen test, mindezt oly hiven és oly aethicai igazsággal vitte keresztül, hogy szinte megdöbbentünk, ha vajjon nem hatolt-e be a tőr valóban e müvészi kebelbe?!

A közönség, melynek figyelmét a müvésznő elragadó megjelenése és müvészi játéka egyaránt lekötötte, zajos, szünni nem akaró tapsban adott lelkesedésének kifejezést. A keret, melyben a vendégmüvésznő mozgott, méltó volt hozzá; meglátszott az egész személyzeten a gyakorlottság, de meglátszott az is, hogy mindenki iparkodott a jó összhangot meg nem zavarni. Egynémely jelenetben a scenirozás alig észrevehető változása, s néhány színészünknek hangsulyozása kis szerepében arra engednek következtetni, hogy a müvésznő által a főpróbán elejtett megjegyzések termékeny talajra találtak.

(*)

— **Krecsányi Ignácz** az aradvárosi szinház igazgatója a napokban Temesvárott időzött, hol egy a Telbisz Károly dr. polgármester elnöklete alatt összeült értekezleten vett részt, a temesvári szinház bérbeadására vonatkozólag. A temesvári szinügyi bizottság és a tanács köréből alakult értekezlet Krecsányi urat nagy örömmel fogadta és feltétlenül elfogadta abbeli ajánlatát, hogy a temesvári szinházat kibérli. A mintegy mástélórát tartó értekezlet, — annak a hangsulyozása mellett, hogy a Krecsányi jeles társulata és az ő igazgatásától feltétlenül várja a magyar szinészet végleges térfoglalását Temesvárott, — kimondta, hogy a nyilvános pályázat kizárásával javasolja a városi közgyülésnek, hogy a szinházat Krecsányi Ignácznak adja ki a jövő sasionra. — Temesvár városa az aránylag rövid sasionra 7200 forint pénzbeli subventiót ad a társulatnak, ezen felül a szinházat dijtalanul használhatja, 100 köbméter fát és ingyen igazgatói lakást nyer az igazgató. — Krecsányi ur még végleg nem határozott ez ügyben és éppen ez a körülmény késztet bennünket arra, hogy nehány szónyi jóindulatu figyelmeztetést intézzünk a városi szinügyi bizottsághoz és igy közvetve a tanácshoz is. A Krecsányi ur lemondása folytán megürült aradi szinigazgatásra tudvalevőleg, daczára annak, hogy hétfőn már lejár a pályázat, egyetlen számbavehető pályázat sem érkezett be a városhoz. Ennek oka semmi másban nem keresendő, mint hogy a többi vidéki igazgatók közül egyetlen egy sem érzi magát társulatában olyan erősnek, hogy a Krecsányi mai és a vidéken páratlanul álló testülete után Aradon egy csufos kudarcz reménye nélkül merjen saisont kezdeni. A vidék valamennyi számbavehető szinigazgatóját és társulati szervezését ismerjük és éppen ezért, minden tekintet nélkül, teljes meggyőződésünkből irhatjuk, hogy Krecsányi ur után csakis egy teljesen fogyatékos és ignorált testület kerülhet Aradra, annyival is inkább, mert Krecsányi ur mostani társulatának szinét-javát már szerződtette. Éppen ezért, tisztán az aradi szinügy mai niveujának megóvása végett és azért, hogy az igy elkényeztetett közönséget ne tegyük ki ujabb és bosszantó kisérletezésnek a jövő saisonra, kérjük ugy a szinügyi bizottság tagjait, — kik annyira szivükön viselik az aradi szinügy sorsát, — mint Krecsányi igazgató urat, hogy e pár nap alatt kölcsönös engedékenység folytán, tegyék lehetővé, hogy a Krecsányi társulata jövőre is megmaradjon Aradon. Részünkről teljesen meg vagyunk győződve, hogy ha a város dijtalanul átengedné a szinházat Krecsányinak és a szinházi helyiségek fütéséhez hozzájárulna, Krecsányi ur cserébe a társulat személyzetét oly előnyösen egészitené ki, hogy ez valóban kifogástalan összeláadásokra volna képes. — E jóindulatu megjegyzésünk után, nincs semmi mondani valónk. Mi részünkről ezzel az utolsó lehetőséget feltártuk arra nézve, hogy Aradon egy Aradhoz méltó és összetanult társulat maradjon. Ha ez nem történik meg és a jövő saison alatt a közönség majd truppszerü előadások miatt fogja kerülni a szinházat, azért mi felelősek nem leszünk.

— **„Rip van Winkle“** kerül ma szinre Spányi Lenkével a „Czigánybáró“ helyett, Somlóné gyöngélkedése miatt.

— **Lecouvreur Adrienne** szerepében fog holnap vendégmüvésznőnk fellépni. A nagy közönség érdekkel várja ez előadást, melyben nagy tragicánk egy szelid lelkü szerelmes nőt fog az életből és a sziv világából merített vonásokkal elénk állitani, a mint érzett, szeretett és meghalt. Az előadás érdekességét emeli azon körülmény, hogy a herczegnő szerepét Hunyady Margit asszony fogja játszani; a többi szerepek is a legjobb kezekben vannak, s igy előre látható a siker, mely a bizonyára páratlan előadástól nem fog elmaradni.

— **Utolsó és búcsu fellépte** Jászay Marinak vasárnap lesz Borgia Lucretiában, mert hétfőn lejár a nagy müvésznő szabadságideje.

— **Jászay Mari asszony** aradi vendégszereplését, — mint értesülünk, — egy fellépéssel meghosszabbitja. A kitünő müvésznő ugyanis eddigi megállapodások szerint hétfőn tartja jutalomjátékát, hihetőleg „Széchy Máriá“-ban, melynek czimszerepe tudvalevőleg Jászay Mari asszonynak bravour-szerepei közé tartozik.

— **A „Mikadó“** próbái már olyan előrehaladott stadiumban vannak, hogy a pompás bourlesque-operette jövő csütörtökön (márczius 3-án) szinre kerül először. A szereplők ritka kedvvel tanulták be az operette-et és előreláthatólag Aradon is nagy és tartós hatása lesz a „Mikadó“-nak.

— **Fenyéri Mór** az aradi szintársulat e ritka szorgalmu és törekvő tagja, a jövő héten tartja jutalomjátékát, mely alkalommal „A londoni arszlánok“, e pompás bohózatos vigjáték kerül szinre. Fenyéri működése — bár a legjobban igénybe vett tagja a társulatnak, — kevésbé zajos volt az aradi szinpadon, de a közönség bizonyára sietni fog az ő fáradhatlan működését jutalomjátéka alkalmával ugy méltányolni, mint a hogy a társulat ez intelligens tagja meg is érdemli.

— **A „Hófehérke“** délutáni előadása iránt több oldalról és sokan intéztek már hozzánk kérdést. A szülők alig tudják az apróság türelmetlen kiváncsiságát kielégiteni; — napjában három izben is megostromolják a papákat kérdéseikkel, a mikre a válasz csak kitérő lehet. Ezuton kérjük fel Krecsányi igazgatót, hogy az előadás napját mentől előbb velünk tudatni sziveskedjék, hogy a nagy gyermek-közönség érdeklődését is kielégitsük.

Irodalom és müvészet.

— **Magyar népfelkelő** czim alatt egy csinos és igen könnyen használható füzetkében dolgozta föl egy szakértő iró: Veteranus név alatt a népfelkelésre vonatkozó törvény és utasitás rendelkezéseit. A füzet különös tekintettel van a népfelkelésre kötelezettek igényeire, és a polgári és katonai hatóságok tennivalóit is felsorolja. A szabályokat pontokba gyüjtve kis czimek alatt adja ugy, hogy aki a helyzetet s népfelkelési kötelezettségeit és jogait meg akarja ismerni, a tartalomjegyzékről könnyen ráakad az őt érdeklő pontra s tisztába jöhet azonnal, mi történik vele a beosztásnál és a behivásnál? A czimlap jelkép gyanánt egy nyugvó ágyuval van ellátva. A gyakorlatias füzetet a Singer és Wolfner kiadó-czég bocsájtotta közre 30 kr. áron.

KÖZGAZDASÁG.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara teljes ülése.

— február 24.

Grünwald Ferencz elnöklete alatt jelenvoltak: Eliás Armin és Réthy Lipót alelnökök. Bing Vilmos, ifj. Kristyóry János, Herz Miksa, Domány József, Schor Albert, Sonnenfeld József, Nikolits Péter, Blau Bernát, Traytler Antal, Müller József, Kohn Zsigmond, Maurer András és Tessényi Zsigmond kam. tagok, dr. Gaál Jenő titkár és dr. Marschall Lajos m. titkár.

Elnök a gyülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesitésére Herz Miksa, Müller József és Tessényi Zsigmond tagokat kéri fel.

Erre a teljes ülés a napirendre térvén, mint annak első tárgya olvastatott a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium leirata, melyben értesiti a kamarát, hogy az 1885. évről szerkesztett zárszámadását jóváhagyta. Tudomásul szolgál.

Tárgyalás alá vétetett ezután Aradmegye alispánjának véleményt kérő átirata: vajjon a borossebesi vashámor tisztán a kohászat körébe tartozónak tekintendő-e, vagy pedig vasgyarnak minősithető-e? A vélemény azon czélból kéretett, hogy megállapitható legyen, vajjon az ipartörvénynek a munkarend tekintetében megállapitott szabványai a borossebesi vashámorra is alkalmazhatók-e? A közös bizottság véleménye odaterjedt, hogy miután a borossebesi vashámor szeráru, ásók, kapák, ekevasak s vasöntvények előállitásával is, tehát nemcsak nyerstermény feldolgozásával is foglalkozik — kétséget nem szenvedhet, hogy a borossebesi vashámor az ipartörvény intézkedései alá tartozik és ennélfogva annak a munkarend tekintetében fennálló rendelkezései teljesitésére kötelezhető. Ezen véleményhez a teljes ülés is hozzájárult.

A soproni kamara felterjesztése a kamarai hivatalnokoknak a népfelkelési tettleges szolgálat alól való ideiglenes felmentése tárgyában egyszerüen tudomásul vétetett.

Az országos iparegyesület meghivása folytán a Budapesten folyó évi márczius hó 25—27-dik napjain tartandó országos ipartestületi értekezletre ifj. Kristyóry János beltag és dr. Gaál Jenő kam. titkár küldettek ki.

Az aradi kereskedő-ifjak társulatának megkeresése erkölcsi és anyagi támogatás iránt — mint inkább hivatáskörébe vágó — az aradi kereskedelmi testülethez tétetett át ajánló sorok kiséretében.

Következett a számvizsgáló bizottság jelentése a kamara pénzügyi állapotáról 1886. évben. Ezen jelentés szerint a bevételek összesen 10.441 forint 10 krt, a kiadások ellenben csak 8775 forint 60 krt tettek. A bevételek és kiadások következőkép oszoltak meg:

I. Bevételek: Kamarai illeték fejében befolyt 9039 frt 42 kr. Arad sz. kir. város 1883. évi járulékából még kifizetetlen rész 650 frt és ugyanannak 1884. évi járuléka törlesztésére 350 frt, kamat és egyéb rendkivüli bevételek 401 frt 74 kr., összesen 10441 frt 16 kr.

II. Kiadások: a) Rendesek: Fizetések fejében 4960 frt, lakbér szerződés szerint 637 frt 50 kr., világitás és fütés 108 frt 34 kr., könyvtár és folyóiratok 235 frt 56 kr., nyomdai költség 304 frt 48 kr., irodai szerek 101 frt 53 kr., évi jelentés költségei 508 frt 80 kr., hivatalszolga ruházata 112 frt, keresk. és iparoktatási czélok előmozditására 700 frt, a vasutügyi felszólamlási és értesitő hivatal segélyezésére 300 frt, az aradi kereskedelmi academiába járó egy szegény tanuló tandijára 50 frt, a ménesi magyar királyi vinczellérképezdénél egy növendék ellátási költségeire és ruházatára 190 frt, előre nem látott kiadások, postabérek stb. 194 frt 53 kr. b) Rendkivüliek: Uj butorok beszerzésére, régiek átalakitása és javitására, valamint költözködés folytán felmerült egyéb kiadások 335 frt 58 kr., végül az aradmegyei kamarai illetékköteles kereskedők és iparosok lajstromának 1887. évre való elkészitéseért 37 frt 28 kr. Kiadások összesen 8775 frt 60 kr. Pénztármaradvány 1886. év végével 10,300 frt 81½ kr.

A számvizsgáló bizottság a pénztár kezelését rendben találván, inditványára a pénztárnoknak a felmentvény megadatott és neki ügybuzgó fáradozásáért köszönet szavaztatott.

Erre Traytler Antal pénztárnok az ügyrend értelmében állásáról lemond, de egyhangulag ujra megválasztatott.

Végül olvastatott még a m. kir. honvédelmi miniszter leirata, melyben felhivja a kamarát, hogy szólitsa fel a kamarai kerületben lakó iparosokat, kik a népfelkelési ruházat és egyébb felszerelési czikkek szállitására vállalkozni hajlandók, erre vonatkozó ajánlataikat folyó évi márczius hó 20-ig mulhatlanul és közvetlen terjeszszék fel.

A közös bizottság a honvédelmi miniszter ur leiratát örömmel és hálás elismeréssel fogadván, a kerületbeli érdekelt iparosokat hirlapok utján felszólitani ajánlja, hogy a szállitásban tömegesen részt venni igyekezzenek. Ezenkivül felhivandónak véli a kerületbeli ipartestületeket és ipartársulatokat, hogy tagjaiket a szállitásban való részvételre, illetve ajánlatok benyujtására szintén buzditsák, s mert egyesek az előirt minimum (t. i. 100 darab vagy 100 pár) szállitására vállalkozni talán képtelenek, müködjenek közre, hogy többen szövetkezve tegyenek ajánlatot. Természetes, hogy a kamara is kötelességének ismeri ezen nagy fontosságu ügyben a kerületbeli iparosok érdekében közremüködni és közvetiteni.

Majd a titkár terjesztette elő szokásos jelentését, mely helyeslőleg tudomásul vétetett.

A közös bizottsági vélemény felolvasása után kijelenti a titkár, hogy a szállitandó czikkek mintái a honvédelmi miniszteri leiratban megjelölt honvéd zászlóaljparancsnokságnál helyben mai napon még nem voltak megtekinthetők. Ifj. Kristyóry János azon nézetben van, hogy az iparosok hálás szivvel vehetik tudomásul a honvédelmi miniszter urnak intézkedését, melylyel őket a népfelkelés részére szükséges felszerelési czikkek szállitá-

sában részesiteni kivánja; szóló a maga részéről kifejezést ad azon reményének, hogy az iparosság megragadja az alkalmat, és bebizonyitandja, hogy képes jó és olcsó munkát pontosan szállitani. Aggodalma van azonban az ajánlatok benyujtására kitüzött határidő tekintetében: azt nagyon rövidnek tartja, és pedig annál inkább, mert a mert a minták sem tekinthetők még meg. Inditványozza, hogy intézzen a kamara sürgős felterjesztést a miniszteriumhoz, hogy a mintákat azonnal küldesse le, s az ajánlatok benyujtására a határidőt legalább márcziushó végéig hosszabbitsa meg.

Bing Vilmos szintén örömmel üdvözli a honvédelmi miniszter intézkedését, melylyel a kamarának egy régi és sokszor nyilvánitott óhaját teljesitette. Az alkalom meg van adva, most az iparosokon a sor megmutatni, hogy szállitóképesek, és ezzel megczáfolni az irányadó felsőbb katonai körökben uralgott nézetet, hogy nagyobb mérvü szállitást nem lehet a kisiparra bizni. Ha pontos szállitás és jó munkával sikerülend a kisiparnak az intéző körök megelégedését kinyerni, hiszi, hogy jövőre nagyobb szállitásoknál is igénybe fog vétetni. — Traytler Antal inditványozza, miszerint a honvédelmi miniszter kéressék fel, hogy a szállitandó czikkekből küldjön mintákat a kamarához is, hogy itt az iparosok szintén megtalálhassák. Szólottak még Schor, Tessényi és Nikolits kamarai tagok, mire a közösbizottság véleménye ifj. Kristyóry János és Traytler Antal inditványaival kiegészitve, egyhangulag határozati erőre emeltetett. Ezzel az ülés véget ért.

A kisiparosok és a népfelkelési felszerelések. (Felhivás a népfelkelés részére ruházat és felszerelési czikkek szállitására.)

A m. kir. honvédelmi miniszter ur ő nagyméltósága a népfelkelési felszerelés rendkivüli nagyobb szükségletének beszerzésénél a hazai kis ipart a rövid időhöz képest kifejthető szállitási képessége mérvében lehetőleg tág körben igénybe venni ohajtván, folyó évi februárhó 19-én 1536 elv. szám alatt kelt rendeletében felhivta az aluhrt kamarát, hogy a hatáskörének területén szállitásokra vállalkozó iparosokat szólitsa fel, hogy a mennyiben a ruházat és felszerelési szükségletek szállitására akként vállalkozni hajlandók, hogy az általuk elvállalandó szállitásokat f. évi juniushó végéig teljesen befejezik, illetőleg Budapesten a központi föruharaktárba baszállitják, vonatkozó ajánlataikat f. évi márcziushó 20-ig mulhatlanul és közvetlen a m. kir. honvédelmi miniszterhez terjeszszék fel.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara a m. kir. honvédelmi miniszter urnak idézett nagybecsü rendeletét mai napon tartott teljes ülésében örömmel és hálás elismeréssel fogadván, ezennel felhivja az érdekelt iparosságot, hogy a népfelkelési felszerelés szállitásában minél tömegesebben részt venni igyekezzék. Tekintve a hazai ipar, különösen a kis ipar jelenlegi általános nyomasztó helyzetét, nem kételkedünk, hogy a szállitásra vonatkozó iparosokban nem lesz hiány és hogy versenyképesek is lesznek, a mi annál kivánatosabb, hogy ezen alkalmat felhasználva megmutassák, miszerint a kis iparos is képes jó munkát gyorsan és olcsó áron szállitani s hogy ennélfogva mellőzése a közös hadsereg és honvédség felszerelésének beszerzésénél nem indokolt és jövőre fenn nem tartható.

A szállitasban résztvenni kivánó iparosok bővebb tájékozása czéljából a következőkre kivánjuk az érdekeltek figyelmét felhivni:

A szállitások az egyes ruha, vagy ruházati és felszerelési czikkekre rendszeresitett nemü anyagokból, a szabályszerü alakban, a minták szerint teljesen egyenlően készitve szállitandók, melyek erre való tekintettel csak szakértő bizottsági vizsgálat mellett kifogástalanul talált minőségben fogadtatnak el és az alább felsorolt czikkekből állanak. Börnemüekből: Bakkancsok, gyalogsági derékszijak és szurony hüvelytáskák, puska-, köpeny- és nadrág-szijak, kardkötők, kardmarkolat-szijak, lovassági tölténytáskak, lovassági málhatáskák, lovassági derékszijak, nyeregtakarók, felső és alsó hevederek, kengyelszijak, szügyszerszámok, kantár, csikófék szárak, bőrkötőfékek, patkó táskák, málhaszijak, kötegekben tábori főzőedény-szijak gyalogsági és lovassági.

Posztónemüekből: Gyalogsági és lovassági köpenyeg, gyalogsági és lovassági sötétkék posztó zubbonyok, tábori sapkák, világoskék posztó nadrágok.

Ezen czikkek szállitására az ajánlatok akként előterjesztendők, hogy azokból a május és junius havakban beszolgáltatandó mennyiségek darab (pár) szerint és szállitási árral határozottan kifejezendő.

Minthogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur a szállitásban leginkább a vidéki kis ipart kivánja részesiteni, egyes iparosoktól megfelelő biztositék alapján egyes czikkekre kisebb mennyiségü ajánlatok is elfogadtatnak, de azoknak mégis legalább 100 darabra vagy párra kell terjedni; a munka kiadása azután a szükségelt mennyiség erejéig az ajánlatokhoz képest fog az egyesek közt eszközöltetni.

A szállitandó czikkek anyagának és készitésének megismertetése végett a honvéd állomások zászlóalj és huszárezredek parancsnokságai (ilyenek a kamarai kerületben Aradon, B.-Gyulán és Déván vannak, Csanádmegyére nézve pedig Szegeden) a honvédelmi miniszter ur által utasitva lettek, hogy a tudakozódó iparosoknak a felsorolt czikkeket a raktárakban mutassák meg. A szállitásban részt venni kivánó iparosok tehát a szállitandó czikkek mintáinak megtekintése czéljából a honvéd-zászlóalj és huszárezred parancsnokságához fordulhatnak.

A bőrnemüek szállitása tekintetéből közlendőnek tartjuk, hogy a honvédelmi miniszter ur által szerződtetett rendes vállalkozó Bernfeld Mór (Budapesten VIII. ker. József-utcza 45. sz.) kötelezve van saját kiszabott anyagából a varratást a szerződésben megállapitott munkaárak mellett az ország iparosaival készittetni. A mennyiben tehát egyes iparosok anyag hiányábae csak a varrásra óhajtanak szerződni, forduljanak nevezett vállalkozóhoz, ki velük a munkát és készitési feltételeket közölni fogja.

Ezek után az érdekelt iparosoknak ujból ajánlva, hogy a szállitásban minél tömegesebben vegyenek részt, ismételve hangsulyozzuk, hogy a vonatkozó ajánlatok legkésőbb folyó évi márczius hó 20-ig közvetlenül a honvédelmi miniszteriumnál nyujtandók be.

Az aradi keresk. és iparkamarának 1887. évi február hó 24-én tartott teljes üléséből.

Grünwald Ferencz s. k., elnök. **Gaál Jenő dr.**, s. k., titkár.

Vegyes közlemények.

— **A magyar államvasutak** hetedik heti bevételeinek kimutatása: 1887. febr. 12—18-ig: utasok száma 91.040, árúk 114.059 tonna, bevétel 543.800 frt, 1886. hasonló szakában 564.812 frt, ez idén kevesebb 21.012 frttal; 1887. január 1—febr. 18-ig: utasok száma 665.604, árúk 771.673 tonna, bevétel 3.835.954 frt, 1886. hasonló szakában 3.813.495 frt, ez idén több 12.459 frttal.

Szeszüzlet.

(Február 24.)

(B.) Készáru nagyban 26.25—26.50, kicsinyben 26.75 hordó nélkül, per 100 liter %.

Budapesti gabnatőzsde.

(Február 24.)

Hathatós kinálat mellett, gyenge vételkedv és lanyha irányzattal, 15.000 mm. forgalom, az árak 5 krral olcsóbbak. Tavaszi buza 8.93—8.94, uj buza 8.80—8.82, tengeri május—juniusra 6.25—6.26, tavaszi zab 6.40—6.41, tavaszi zab 6.50—6.55, káposztarepcze 11.40—11.50.

IDEGENEK NÉVSORA.

(Február 23.)

Tücherer-szálló. Konopi Sándor, birt., Konop. Éder Paulina, magánzó, Bpest. Bernhárdt Károly, gazdálkodó, Bpest. Binder Mihály, keresk., Bpest. Jantavy Gusztáv, utazó, Bpest. Ferich Gusztáv, utazó, Bécs.

Nádor-szálló. Logery N., kapitány, Prága. Rajla György, jegyző, Simánd. Faragó István, tisztartó, Kalácsa, Bács Nándor, vendéglős, B.-Csaba.

Aranykules-szálló. Joanesku N., jegyző, Halmágy. Steiner M., keresk., Pécska. Kohn Farkas, bérlő M.-Bodzás. Reisz Simon, utazó, Uj-Vidék.

Aranyoroszlán-szálló. Luk János, birt., Bodzás. Menesel Róza, keresk., Kevermes. Nagy László, pincér, Kevermes.

Jótékonyczélu előadás. A vidéki szinészet nyugdij-alapjának javára.

Arad városi szinház.

Folyó sz. 146. 22-dik bérletszünet

Péntek, 1887. februárhó 25-én:

RIP VAN WINKLE.

Regényes operette 3 felvonásban.

Kezdete 7, vége 10 órakor.

Holnap, szombaton **Jászay M.** asszony harmadik vendégjátékaul, bérletfolyamban, e szinpadon először:

Lecouvreur Adrienne.

Dráma 5 felvonásban.

Felelős szerkesztő és kiadó:
HINDY ÁRPÁD.

Közlekedés.

		A vonat ind. Aradról	érk. Aradra
Csabai vegyesvonat	regg.	6.20	este 6.28
Budapesti személyvonat	d. u.	12.31	regg. 5.45
„	este	9.17	d. u. 4.10
Erdélyi vegyesvonat	d. u.	4.30	d. e. 8.42
„ személyvonat	regg.	6.—	d. e. 11.39
Temesvári vegyesvonat	regg.	6.05	d. e. 9.27
„ „	d. u.	5.48	este 8.17
Borossebesi vonat	regg.	6.25	regg. 9.20
„ „	d. u.	4.25	este 7.18
Szegedi személyvonat	regg.	6.10	regg. 9.48
„ „	d. u.	3.—	d. u. 7.23

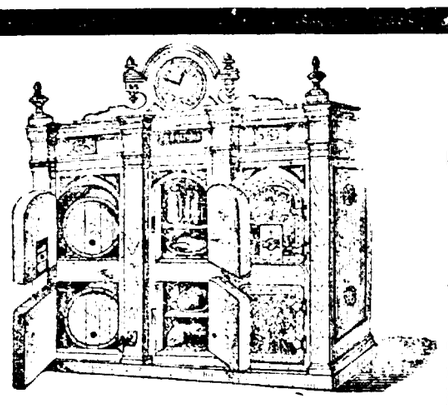

Kenderesy László-né

épület-, butor- és jégszekrény-készitő,

Kossuth-utcza 65-ik szám.

Ajánlja magát minden az asztalos-szakba vágó munkák elkészitésre, nevezetesen: **épület-, butor-, bolt-berendezések, konyhaeszközök**, fazinre festett és politurhoz hasonló fényü lakirozott **szobabutorokra**, valamint a legujabb szerkezetü

sör- és hushütő jégszekrényekre,

melyek czélszerüség- és olcsóságuknál fogva nagy kelendőségnek örvendenek.

Ugy továbbá 159—2.12

butorok javitását és politurozását

gyorsan és pontosan eszközöltetni igen előnyös feltételek mellett, amennyiben negyedév-, félév-, sőt egyévi részletfizetésre is eszközlöm.

Házi raktáromban kész festett szobabutorok és konyhaeszközök nagy választékban kaphatók szintén részletfizetésre is.

Megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesit a legolcsóbb árak mellett.

Kiváló tisztelettel

KENDERESY LÁSZLÓ-NÉ.

Én alólirott egész készséggel kijelentem, hogy Kenderesy László ur által részemre készitett sörhütő, ugy czélszerüség, valamint izléses kiállitás, csin tekintetében legkielégitőbb szakértői igényeket is teljelen kielégiti. Olcsóság tekintetében pedig még a bécsi és budapesti készitményeket is felülmulja, melyért én őtet Arad város és vidéke közönségének mint szakértő, a legmelegebben ajánlom.

Hamedli Ferencz.

Nagyon czélszerü uj találmány.

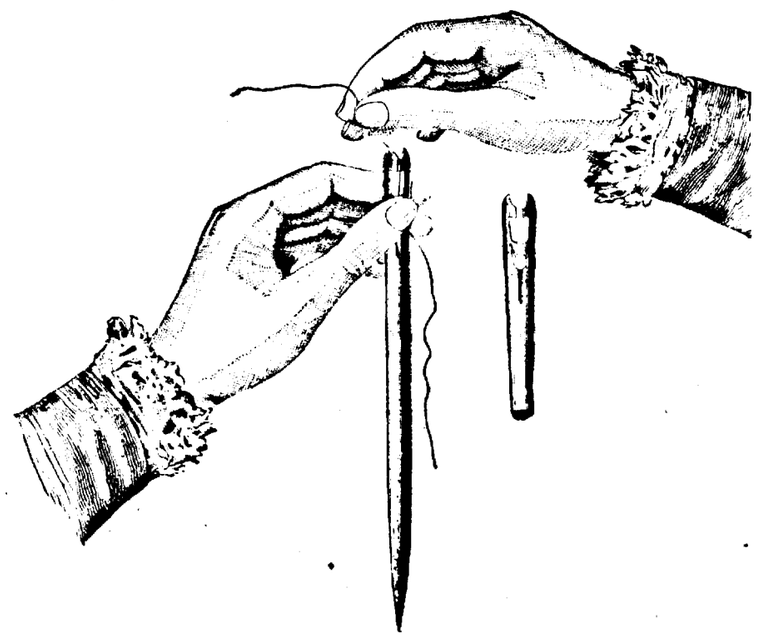

Az uj találmányu varrótűk oly szerkezettel birnak, hogy azokba nemcsak minden gyenge látásu egész sötétségben is nagyon könnyen befüzhet, de még az egészen vak is legegyszerübb módon a czérnát befüzheti.

Ára egy levél, azaz 25 darabnak 30 kr.

Kitünő **szabászati ollók** egyszersmint **szabójelző kerékkel** (mit Schneider-Radel) Ara 80 kr.

Vidéki megrendelésekné́l csomagolás nem számittatik.

ERNYEI GYULA,

a „Zöld papagály"-hoz,

Aradon.

2436—887. 24 v.—1.3

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város sorozó-járásában az ujonczállitás a **f. évi márczius I-ső, 2-ik, 3-ik és 4-ik napjaira** kitüzetett, és pedig oly ként, hogy márczius 1-én az I-ső, márczius 2-án a II-ik, márczius 3-án a III-ik és végre márczius 4-én a IV-ik korosztálybeliek fognak megvizsgáltatni.

Felhivatnak tehát az illető hadkötelesek, hogy korosztályuk szerint a fennebb megjelölt napokon, **d. e. 9 órakor** a városházánál pontosan megjelenjenek.

Egyidejüleg megjegyeztetik, hogy azok, kik a sorozó-bizottság előtt elháritha tatlan akadály közbejötte nélkül meg nem jelenek, mint hadköteles szökevények fognak megbüntettetni.

Aradon, 1887. évi februárhó 24-én.

A városi tanács.

Kitünő ménesi asztali és asszu-borok.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

HÖDL EMIL

(ezelőtt Nagy Kálmán)

ARADON,

Szabadságtér és Forray-utcza sarkán.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség tudomására hozni, hogy

füszer-, anyag-, festék-, gyarmat- és csemegeáru kereskedésemet

egészen ujonnan ellátta a legszükségesebb füszernemüekkel. Főtörekvésem, hogy a t. közönség igényeit kielégithessem.

Ajánlom **gróf Nádasdy-féle** kitünő hegyaljai **asztali fehér** *és ménesi asszú-boraimat palaczkokban.*

Valódi finom

chinai, orosz és caraván

theák,

ananász, jamaikai és braziliai

rumok

jutányos áron kaphatók.

A gróf Nádasdy gyoroki tehenészetéből naponta

friss tehéntejjel

szolgálok.

Kitünő minőségü

kávé és czukor.

Kiváló finom **franczia cognac, likörök, felkai borovicska.**

Valódi kassai sonka

mindég frissen kapható.

Hüvelyes veteményekkel is gazdagon ellátta üzletemet, u. m.:

borsó, lencse, mák, bab

és valódi

szegedi tarhonyával.

Nagy választék

aszalt gyümölcsökben.

Igen finom **gorgonzola, strachino, hollandi, imperial, rochefort, romodour, parmesan**

SAJTOKKAL. 127—3.6

Nagy raktár **lisztekben, milli-gyertya, narancs és czitromokban.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Kitünő ménesi asztali és asszu-borok.

Nyomtatja a „Széchenyi irodalmi intézet" Aradon.